

The Holy See

PĀVESTS FRANCISKS

APUSTULISKĀ KONSTITŪCIJA

VERITATIS GAUDIUM

PAR EKLEZIĀLAJĀM UNIVERSITĀTĒM UN FAKULTĀTĒM

PREAMBULA

1. Patiesības prieks (*Veritatis gaudium*) pauž kvēlas ilgas, kas dara nemierīgu ikviena cilvēka sirdi, kamēr tā nav sastapusi Dieva gaismu, kamēr tajā nedzīvo un ar visiem nedalās.^[1] Patiesība nav kāda abstrakta ideja – tā ir Jēzus, Dieva Vārds, kurā ir dzīvība, kas ir cilvēku gaismas (sal. *Jņ* 1, 4), Dieva Dēls, kas vienlaikus ir arī Cilvēka Dēls. Tikai Viņš, “atklādamas Tēvu un Viņa mīlestības noslēpumu, cilvēkam pilnībā atklāj to, kas ir cilvēks un kāds ir tā augstākais aicinājums”^[2].

Sastopot Viņu, Dzīvo (sal. *Atkl* 1, 18) un Pirmdzimto starp daudziem brāļiem (sal. *Rom* 8, 29), cilvēka sirds jau tagad, vēstures kāpumos un kritumos, pieredz nezūdošu gaismu un svētkus, ko sniedz vienotība ar Dievu un ar saviem brāļiem un māsām kopīgajā radītās pasaules mājā, – šo prieku, kuru bez mitas baudīsim pilnīgā komūnijā ar Dievu. Lūgšanā, ar kuru Jēzus vērsās pie Tēva, lūdzot, lai “visi būtu viens, itin kā Tu, Tēvs, manī un es Tevī, tā lai arī viņi būtu mūsos” (*Jņ* 17, 21), ir ietverts tā prieka noslēpums, ko Jēzus visā pilnībā (sal. *Jņ* 15, 11) mums vēlas nodot no Tēva, dāvājot mums Svēto Garu – patiesības un mīlestības, brīvības, taisnības un vienotības Garu.

Par šo prieku Jēzus mudina Baznīcu nerimtīgi un ar vienmēr jaunu degsmi liecināt un to sludināt, īstenojot savu sūtību. Dieva tauta svētceļo pa vēstures ceļiem patiesā un solidārā kopībā ar visu tautu un kultūru vīriešiem un sievietēm, lai ar Evaņģēlija gaismu izgaismotu cilvēces ceļu uz jauno

mīlestības civilizāciju. Ekleziālo studiju plašā un daudzveidīgā sistēma ir cieši saistīta ar Baznīcas evaņģelizācijas sūtību, precīzāk, tās pamatā ir Baznīcas identitāte kā pilnīga veltīšanās tam, lai veicinātu patiesu un vispusīgu cilvēku saimes izaugsmi, līdz tā sasniegs galīgo pilnību Dievā. Šo studiju sistēmu, Svētā Gara vadībā vērojot laiku zīmes un izvērtējot dažādas kultūras izpausmes, ar kurām tā bijusi dialogā, gadsimtu gaitā radījusi Dieva tautas gudrību.

Tāpēc nav nekāds pārsteigums, ka Vatikāna II koncils, ar degsmi un pravietisku spēku veicinot Baznīcas dzīves atjaunotni, lai tā sekmīgāk pildītu savu sūtību šajā jaunajā vēstures laikmetā, dekrētā *Optatam totius* aicināja uzticīgi un radoši pārskatīt ekleziālās studijas (sal. nr. 13–22). Šis darbs pēc rūpīgas izpētes un gudri veiktiem eksperimentiem atspoguļojas apustuliskajā konstitūcijā *Sapientia christiana*, ko 1979. gada 15. aprīlī izsludināja svētais Jānis Pāvils II. Pateicoties tai, tika veicināti un pilnveidoti Baznīcas centieni atbalstīt “*ekleziālās fakultātes un universitātes*, kuru uzmanības centrā ir kristīgā Atklāsme un mācību priekšmeti, kas ar to saistīti un kas tādējādi ir ciešāk vienoti ar Baznīcai uzticēto evaņģelizācijas sūtību”, kā arī citi priekšmeti, kuri, “lai gan nav tieši saistīti ar kristīgo Atklāsmi, tomēr var ievērojami palīdzēt evaņģelizācijas darbā”[3].

Tagad, kad pagājuši gandrīz četrdesmit gadi uzticībā Vatikāna II koncila garam un vadlīnijām, kā arī tādēļ, lai to atbilstoši aktualizētu, minētā apustuliskā konstitūcija ir steidzami jāatjaunina. Lai gan ar savu pravietisko redzējumu un domas skaidrību tā pilnībā paliek spēkā, tajā jāiekļauj normatīvās nostādnes, kas izstrādātas kopš minētās konstitūcijas izsludināšanas, vienlaikus ņemot vērā pēdējās desmitgadēs notikušo attīstību akadēmisko studiju jomā. Tāpat jāņem vērā pasaules mērogā notikušās pārmaiņas sabiedrības un kultūras dzīvē, kā arī visi starptautiskā līmeņa ieteikumi, īstenojot iniciatīvas, par kurām iestājas Svētais krēsls.

Tādējādi ir piemērots brīdis, lai ar pārdomātu un pravietisku noteiktību veicinātu ekleziālo studiju atjaunotni visos līmeņos saistībā ar Baznīcas sūtības jauno posmu, kura raksturīgā iezīme ir liecināšana par prieku, kas dzimst, sastopoties ar Jēzu un sludinot Viņa Evaņģēliju, un ko visai Dieva tautai esmu izvirzījis kā programmu apustuliskajā pamudinājumā *Evangeli gaudium*.

2. Apustuliskā konstitūcija *Sapientia christiana* ikvienā aspektā atklāj to nobriedušo augli, kuru nesis lielais ekleziālo studiju reformēšanas darbs, ko aizsāka Vatikāna II koncils. It īpaši tajā apkopoti rezultāti, kas šajā Baznīcas sūtībai tik būtiskajā jomā gūti svētīgā Pāvila VI gudrā un apdomīgā vadībā, un tajā pašā laikā tā jau vēstī par ieguldījumu, ko, turpinot to pašu virzību, sniegs svētā Jāņa Pāvila II maģistērijs.

Kā jau esmu uzsvēris, “viens no lielākajiem Vatikāna II koncila nopelniem ir tieši tas, ka tiek meklēts, kā pārvarēt plaisu starp teoloģiju un pastorālo aprūpi, starp ticību un dzīvi. Uzdriktos sacīt, ka koncils savā ziņā revolucionāri mainīja teoloģijas statusu – no ticības izrietošu veidu, kā rīkoties un domāt”[4]. Tieši šajā gaismā dekrēts *Optatam totius* visā noteiktībā uzsver to, ka “jāraugās, lai audzēkņu prātam arvien pilnīgāk un harmoniskāk tiktu atklāts Kristus noslēpums. Šis

noslēpums caurstrāvo visu cilvēces vēsturi, nemitīgi turpinās Baznīcā”[5][]. Lai sasniegtu šo mērķi, minētais koncila dekrēts mudina saistīt apceri ar Svēto Rakstu studijām – Svētie Raksti, kā norāda koncils, ir “teoloģijas dvēsele”[6][] – un ar noturīgu un apzinātu līdzdalību svētajā liturģijā, kas “ir pirmais un nepieciešamais patiesi kristīga gara avots”[7][], un sistemātiskām Baznīcas dzīvās Tradīcijas studijām dialogā ar sava laikmeta cilvēkiem, vērīgi uzklausot viņu stāstīto par savām problēmām, ievainojumiem un vajadzībām[8][]. Tādējādi – uzsvērts dekrētā *Optatam totius* – pastorālajām rūpēm “būtu jāvijas cauri visam semināra audzēkņu formācijas procesam”[9][], lai viņi pierastu “dzīvot patiesi katoliskā garā, kas pārsniedz savas diecēzes, tautas vai rita robežas”, kļūt “atvērti visas Baznīcas vajadzībām un sirds dziļumos gatavi sludināt Evaņģēliju visur”[10][0].

Kā starpposmi šajā ceļā no attiecīgajām Vatikāna II koncila norādēm līdz apustuliskajai konstitūcijai *Sapientia christiana* īpašā veidā bijuši pāvesta Pāvila VI apustuliskais pamudinājums *Evangelii nuntiandi*, viņa enciklika *Populorum progressio* un Jāņa Pāvila II enciklika *Redemptor hominis*, kas klajā nāca tikai mēnesi pirms minētās apustuliskās konstitūcijas izsludināšanas. Svētīgā Pāvila VI apustuliskā pamudinājuma par evaņģelizāciju mūsdienu pasaulē pravietiskā iedvesma spēcīgi atbalsojas *Sapientia christiana* preambulā, proti, apgalvojumā, ka “Baznīcai uzticētā evaņģelizācijas sūtība prasa ne tikai to, lai Evaņģēlijs tiktu sludināts arvien plašākā ģeogrāfiskā apgabalā un aptvertu arvien vairāk cilvēku, bet arī lai Evaņģēlija spēks caurstrāvētu domāšanas veidu, vērtēšanas kritērijus un rīcības normas. Citiem vārdiem sakot, nepieciešams, lai visa cilvēces kultūra tiktu Evaņģēlija caurstrāvota”[11][1]. Savukārt Jānis Pāvils II it īpaši enciklikā *Fides et ratio* attiecībā uz dialogu starp filozofiju un teoloģiju no jauna apstiprināja un padziļināja pārliecību, kas ir pamatā Vatikāna II koncila mācībai, saskaņā ar kuru “cilvēks spēj nonākt pie vienota un organiska skatījuma uz zināšanām. Tas ir viens no uzdevumiem, kas kristīgajai domai jāuzņemas kristietības nākamajā tūkstošgadē”[12][2]. Izšķiroša nozīme ekleziālo studiju pārkārtošanā saskaņā ar Vatikāna II koncila norādījumiem bijusi arī enciklikai *Populorum progressio*, kura kopā ar *Evangelii nuntiandi* piedāvāja – kā to apliecina dažādu vietējo Baznīcu izraudzītais ceļš – nozīmīgus impulsus un konkrētas vadlīnijas attiecībā uz Evaņģēlija inkulturāciju un kultūras evaņģelizāciju dažādos pasaules reģionos, atbildot uz mūsdienu izaicinājumiem. Patiešām, šī Pāvila VI sociālajiem jautājumiem veltītā enciklika nepārprotami uzsver, ka tautu attīstībai, kas jāuztver kā atslēgas vārds, lai pasaules līmenī panāktu taisnīgumu un mieru, “jābūt visaptverošai, tas ir, tai jāveicina ikviena cilvēka un visa cilvēka attīstība”[13][3], un tā atgādina, ka ir nepieciešami “gudri, dziļi domājoši cilvēki, kuru pētījumu mērķis būtu jauns humānisms, kas mūsdienu cilvēkam dotu iespēju no jauna atrast sevi”[14][4]. Tātad enciklika *Populorum progressio* ar pravietisku skatījumu sociālo jautājumu interpretē kā antropoloģisku jautājumu, kas skar visas cilvēku saimes likteni.

Šī ir noteicošā pieeja izpratnei, un tā iedvesmos turpmāko Baznīcas sociālo mācību, sākot ar Jāņa Pāvila II *Laborem exercens*, *Sollicitudo rei socialis* un *Centesimus annus*, līdz Benedikta XVI *Caritas in veritate* un līdz pat *Laudato si'*. Atgādinot enciklikā *Populorum progressio* izskanējušo aicinājumu domāt jaunā veidā, pāvests Benedikts XVI norādīja uz steidzamo nepieciešamību “cilvēces globalizāciju dzīvot un virzīt savstarpēju attiecību, kopības un dalīšanās garā”[15][5],

uzsverot, ka Dievs vēlas cilvēci uzņemt šajā neizsakāmajā komūnijas noslēpumā, kas ir Vissvētā Trīsvienība; Baznīca Kristū ir šīs dziļās vienotības ar Dievu un visas cilvēces vienotības zīme un līdzeklis.^{[16][6]}

Lai šo mērķi patiešām sasniegtu, viņš aicina “prātu darīt atvērtāku”, spējīgu pazīt un vadīt jaunos, iespaidīgi dinamiskos procesus, kuri cilvēcei sagādā raizes, “to iedzīvinot tajā mīlestības civilizācijas perspektīvā, kuras sēklu Dievs ir ielicis ikvienā tautā un kultūrā”^{[17][7]}, kā arī veicinot mijiedarbību starp cilvēka zināšanu dažādiem līmeņiem – teoloģisko un filozofisko, sociālo zinātņu un dabaszinātņu līmeni^{[18][8]}.

3. Šis bagātais padziļinātas izpētes un vadlīniju mantojums ir pārbaudīts un bagātināts, tā teikt, tiešā saskarsmē ar realitāti, pateicoties Evaņģēlija starpniecībai, ko Dieva tauta neatlaidīgi īsteno daudzos pasaules reģionos dialogā ar dažādām kultūrām sociālajā un kultūras jomā. Nu ir pienācis laiks šo mantojumu apkopot un iekļaut ekleziālajās studijās, lai panāktu to gudru un drosmīgu atjaunotni, kā to prasa Baznīcas, kura “dodas ceļā”, misionārā pārveide.

Šodien dienas kārtībā galvenā nepieciešamība ir tā, lai visa Dieva tauta sagatavotos “kopā ar Garu” sākt jaunu evaņģelizācijas posmu.^{[19][9]} Tāpēc apņēmīgi jāsāk izvērtēšanas, attīrīšanās un reformu process^{[20][10]}. Šajā procesā atbilstošai ekleziālo studiju sistēmas atjaunotnei ir stratēģiska nozīme. To uzdevums patiešām ir ne tikai piedāvāt augsti kvalificētas formācijas vietu un tās atbilstīgu norisi priesteriem, konsekrētām personām un Baznīcā kalpojošiem laikiem, bet šīs studijas ir arī kā sava veida providenciāla kultūras laboratorija, kurā Baznīca sniedz tādu realitātes performatīvu interpretāciju, kas sakņojas Jēzus Kristus notikumā un ko uztur gudrības un zinību dāvanas, ar kurām Svētais Gars bagātina Dieva tautu dažādos veidos – no *sensus fidei fidelium* līdz bīskapu maģistērijam, no praviešu harismas līdz doktoru un teologu harismai.

Un tā ir būtiska vērtība Baznīcai, kas “dodas ceļā”, īpaši jau tāpēc, ka šodien mēs ne tikai dzīvojam pārmaiņu laikā, bet piedzīvojam īstu laikmeta maiņu^{[21][11]}, kuru iezīmē globāla antropoloģiskā krīze^{[22][12]}, “sabiedrības un vides krīze”^{[23][13]}. Diendienā “varam saskatīt simptomus, kas liecina par to, ka straujo izmaiņu un degradācijas dēļ tuvojamies lūzuma punktam, uz ko norāda gan liela mēroga dabas katastrofas, gan sociālās un pat finanšu krīzes”^{[24][14]}. Īsi sakot, runa ir par nepieciešamību “mainīt pasaules attīstības modeli” un izstrādāt “jaunu progresa definīciju”^{[25][15]}. Taču “pro-blēma ir tā, ka mums vēl nav tādas kultūras, kas nepieciešama, lai stātos pretim šai krīzei, un ir vajadzīgi vadītāji, kas norādītu ceļus”^{[26][16]}.

Šis ārkārtīgi lielais un steidzami veicamais uzdevums akadēmiskās izglītības un zinātnisko pētījumu kultūras līmenī prasa kopīgas un nesavtīgas pūles, lai radikāli mainītu paradigmu jeb – uzdrīkstos sacīt – lai īstenotu drosmīgu kultūras revolūciju^{[27][17]}. Lai to paveiktu, ekleziālo universitāšu un fakultāšu tīklojums visā pasaulē ir aicināts sniegt savu noteicošo ieguldījumu kā Jēzus Kristus Evaņģēlija un Baznīcas dzīvās Tradīcijas ieraugs, sāls un gaisma, paturot prātā, ka Baznīca vienmēr ir atvērta jaunām situācijām un piedāvājumiem.

Šodien arvien skaidrāk kļūst redzams tas, ka “nepieciešama īsta evaņģēliska hermeneitika, lai labāk saprastu dzīvi, pasauli un cilvēci, – nevis sintēze, bet garīga pētījumu gaisotne un noteiktība, kuras pamatā ir prāta un ticības patiesības. Filozofija un teoloģija palīdz iegūt pārliecību, kas strukturē un stiprina izpratni un izgaismo gribu..., taču tas viss ir auglīgi tikai tad, ja tiek darīts ar atvērtu prātu un uz ceļiem. Teologs, kas tīksminās par savu pašpietiekamo un noslēgto domāšanas veidu, ir viduvējība. Laba teologa un filozofa domāšana ir atvērta, tas ir, viņš neuzskata, ka zina visu, bet ir vienmēr atvērts izaugsmei (*maius*) Dievā un patiesībā, ir vienmēr attīstībā saskaņā ar likumu, ko svētais Vensāns no Lerēnas ietvēris šādos vārdos: *annis consolidetur, dilatetur tempore, sublimetur aetate* (*Commonitorium primum*, 23: PL 50, 668)”[28][8].

4. Kādiem gan saistībā ar šo plašo un jauno apvārsni, kas paveras mūsu priekšā, jābūt pamatkritērijiem, lai atjaunotu un aktualizētu ieguldījumu, ko ekleziālās studijas sniedz Baznīcai, kura dodas misijā? Šajā sakarībā varam formulēt vismaz četrus kritērijus, kuru pamatā ir Vatikāna II koncila mācība un pieredze, ko Baznīca šajās pēdējās desmitgadēs guvusi tā skolā, ieklausoties Svētajā Garā un cilvēku saimes dziļākajās vajadzībās un akūtākajos jautājumos.

a) Pirmkārt, galvenais un nemainīgais kritērijs ir kontemplācija un garīga, intelektuāla un eksistenciāla ievadīšana kērigmas sirdī, proti, runa ir par vienmēr jauno un aizraujošo Jēzus Kristus Labo Vēsti[29][9], kas turpina iemiesoties Baznīcas un cilvēces dzīvē arvien vairāk un labāk[30][0]. Tas ir pestīšanas noslēpums, un Baznīca Kristū ir tā zīme un īstenošanās līdzeklis cilvēku vidū.[31][1] Šis *noslēpums* “sakņojas Trīsvienībā, bet vēsturiski konkrētu izpausmi gūst tautā, kura svētceļo un evaņģelizē un kura vienmēr pārsniedz ikvienu institucionālu, kaut arī nepieciešamu, izpausmi un rod savu galīgo pamatojumu Dieva brīvā un nesavtīgā iniciatīvā”[32][2].

No šīs dzīvinošās un priecīgās Dieva Vaiga kontemplācijas – Dieva, kuru Jēzus Kristus mums atklāja kā Tēvu, kas bagāts žēlsirdībā (sal. *Ef* 2, 4)[33][3], – gūstam pieredzi, kas atbrīvo un uzliek atbildību Baznīcas kopību dzīvot kā savstarpēju attiecību “mistiku”[34][4], kura kļūst par ieraugu tai vispārējai brālībai, kas “prot saskatīt sava tuvākā sakrālo lielumu, prot atklāt Dievu ikvienā cilvēkā, prot paciest kopdzīves neērtības, turoties pie Dieva mīlestības, prot atvērt sirdi dievišķajai mīlestībai, lai tiektos pēc citu laimes, tāpat kā to dara viņu Debesu Tēvs, kas ir labs”[35][5]. No šejienes ir imperatīvs ieklausīties savā sirdī un ļaut atbalsoties prātā nabagu saucieniem un zemes vaimanām[36][6], lai rastu konkrētas izpausmes evaņģelizācijas sociālajai dimensijai[37][7], kas ir Baznīcas būtības būtisks elements, jo “Dievs Kristū atpestī ne tikai atsevišķu personu, bet arī cilvēku sabiedriskās attiecības”[38][8]. Tā ir taisnība, ka “mēs ne vienmēr spējam adekvāti parādīt Evaņģēlija skaistumu, taču ir kāda zīme, kuras nekad nedrīkst trūkt, – tā ir izvēle par labu tiem, kas ir pēdējie, par labu tiem, kurus sabiedrība noraida un atstumj”[39][9]. Šai izvēlei jācaurstrāvo ievadīšana kristīgajā patiesībā un tās padziļinātā apguve.

No tā savukārt izglītībā izriet īpašais uzsvars uz kultūru, kura ir kristietības iedvesmota, proti, visā

radībā atklāt Trīsvienības zīmogu, kas Visumu, kurā dzīvojam, dara par “attiecību savijumu”, kurā “ikvienai dzīvai būtnei ir raksturīgi tiekties uz citu būtni”[40][0].

b) Otrs pamatkritērijs ir cieši saistīts ar pirmo un izriet no tā – tas ir dialogs visās jomās. Dialogs nevis kā taktikas paņēmieni, bet kā iekšēja prasība, lai kopā pieredzētu patiesības prieku un lai dziļāk izprastu tās nozīmi, kā arī ietekmi uz dzīvi. Tas, ko Evaņģēlijs un Baznīcas doktrīna šodien ir aicināti sekmēt dāsnā un atvērtā sadarbībā ar visām pozitīvajām instancēm, kas veicina cilvēku apziņas universālu izaugsmi, ir patiesas sastapšanās kultūra[41][1], turklāt, varam teikt, tādas sastapšanās kultūra, kas ietvertu savstarpēju katrai piemītošo dāvanu apmaiņu starp visām tām kultūrām, kuras ir patiesas un dzīvas, un kas risinātos gaismas telpā, kuru paver Dieva mīlestība pret visām Viņa radībām.

Kā uzsvēris pāvests Benedikts XVI, “patiesība ir *logos*, kas rada *dia-logos* un tātad komunikāciju un kopību”[42][2]. Šajā gaismā *Sapientia christiana*, atsaucoties uz *Gaudium et spes*, aicina sekmēt dialogu ar citu Baznīcu un ekleziālo kopienu kristiešiem un ar tiem, kam ir atšķirīga reliģiskā vai cilvēciskā pārliecība, un “sadarboties ar citu zinātņu speciālistiem neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav ticīgi”, cenšoties “izvērtēt un saprast pēdējo izteiktos apgalvojumus un spriest par tiem atklātās patiesības gaismā”[43][3].

Tādējādi rodas laimīga un steidzama iespēja no šāda skatpunkta un šajā garā no jauna pārskatīt ekleziālo studiju sistēmas piedāvāto mācību norises struktūru un metodikas dinamiku, pievēršot uzmanību to teoloģiskajam pamatam, pamatprincipiem un dažāda līmeņa starpdisciplinārajām, pedagoģiskajām un didaktiskajām kopsakarībām. Šīs iespējas īstenošana prasa lielu, taču ļoti produktīvu piepūli – jāpārdomā un jāatjaunina ekleziālajās studijās iekļauto priekšmetu un mācību mērķi un vienotība saskaņā ar minēto specifisko loģiku un iecerī. Jo šodien “nepieciešama [tāda] evaņģelizācija, kas izgaismotu [jaunas pieejas], kā veidot attiecības ar Dievu, ar citiem cilvēkiem un apkārtējo vidi, evaņģelizācija, kas modinātu pamatvērtības. Ir jādodas turp, kur veidojas jauni vēstījumi un paradigmas”[44][4].

c) No tā izriet trešais pamatkritērijs, kuru es gribētu atgādināt, proti, starpdisciplinārā un pārdisciplinārā pieeja, kas ar gudrību un radošumu lietota Atklāsmes gaismā. Ekleziālo studiju sistēmas piedāvājumu akadēmiskajā, formācijas un pētnieciskajā jomā gan attiecībā uz saturu, gan metodēm raksturo nozīmīgs vitāls un intelektuāls princips – zināšanu vienotība to atšķirībā, ņemot vērā to daudzveidīgās korelējošās un konverģentās izpausmes.

Tas nozīmē, ka dažādajām programmām, ko piedāvā ekleziālās studijas, jāsniedz daudzveidīgas zināšanas, kuras atbilstu realitātes daudzpusīgajai bagātībai, ko izgaismo Atklāsmes notikums, un kuras tajā pašā laikā harmoniski un dinamiski tiktu skatītas to transcendentā avota vienotībā un vēsturiskajā un pārvēsturiskajā intencionalitātē, kas eshatoloģiski atklāta Kristū Jēzū. “Viņā,” rakstīja apustulis Pāvils, “ir apslēpti visi gudrības un atziņas krājumi.” (Kol 2, 3)

Šim teoloģiskajam un antropoloģiskajam, eksistenciālajam un epistēmiskajam principam ir īpaša nozīme, un tam jāatklāj viss tam piemītošais iedarbīgums ne tikai pašā ekleziālo studiju sistēmā, nodrošinot tās iekšējo vienotību un reizē elastīgumu, organiskumu un reizē dinamismu, bet arī šī principa iedarbīgums saistībā ar mūsdienu universitāšu studiju ainu, kas ir fragmentēta un nereti bez kopsakarībām, kā arī attiecībā uz nenoteikto, konfliktējošo vai relativistisko plurālismu, kas raksturo pašreizējās pārliecības un kultūras piedāvājumus.

Šodien, kā to, padziļinot Pāvila VI enciklikā *Populorum progressio* pausto vēsti attiecībā uz kultūru, enciklikā *Caritas in veritate* no jauna norādījis pāvests Benedikts XVI, “trūkst gudrības, re-fleksijas, tādas domāšanas, kas spētu darboties kā orientējoša sintēze”^{[45][5]}. Tieši šeit īpašā veidā atklājas *sūtība*, kas uzticēta ekleziālo studiju programmai. Šī precīzā un virzību norādošā direktīva ne vien skaidri pauž to, ka ekleziālo studiju sistēma ir iekšēji vērsta uz patiesību, bet arī atklāj, jo īpaši mūsdienās, tās faktisko nozīmību kultūrā un tās spēju darīt sabiedrību cilvēcīgāku. Tāpēc mūsdienās no jauna aktualizētais starpdisciplinārās pieejas princips, bez šaubām, ir pozitīvs un daudzsološs^{[46][6]}, tomēr ne tik daudz tā “vāmajā” izpildījumā kā vienkārši daudzdisciplināra pieeja, kas veicina studiju priekšmeta labāku izpratni, aplūkojot to no vairākiem skatpunktiem, bet drīzāk kā šī principa lietošanas “spēcīgā” pārdisciplinārā forma, proti, kad visas zināšanas tiek liktas kopā Gaismas un Dzīvības telpā, ko sniedz Gudrība, kura plūst no Dieva Atklāsmes, un tiek šīs gudrības cauraustas.

Tādējādi tam, kas ieguvis izglītību kādā no ekleziālo studiju sistēmas iestādēm, būtu jāzina – kā cerēja svētais Džons Henrijs Ņūmens –, “kur viņam un viņa zinātnei ir vieta; viņš pie tās nonācis, tā teikt, nokāpdams no virsotnes augstumiem; viņš ir ieguvis kopskatu par visām zināšanām”^{[47][7]}. Arī svētais Antonio Rosmīni jau 19. gadsimtā aicināja nopietni reformēt kristīgo izglītību, atjaunojot četrus pīlārus, uz kuriem tā stingri balstījās pirmajos kristietības gadsimtos; tie bija “zināšanu vienotība, svētuma tālāknodošana, dzīvesveids kopībā, savstarpēja mīlestība”. Viņš uzsvēra, ka būtiskākais ir tas, lai zināšanas, kuras tiek gūtas no Dieva Vārda un no tā piepildījuma Kristū Jēzū, iemiesotajā Dieva Vārdā, atgūtu satura, perspektīvas un mērķa vienotību. Ja nav šī dzīvā centra, zināšanām nav “ne sakņu, ne vienotības” un tās paliek vienkārši “sasietas kopā un, tā teikt, piekarinātas jauna cilvēka atmiņai”.

Tikai tā kļūst iespējams pārvarēt “postošo plaisu starp teoriju un praksi”, jo tieši zināšanu un svētuma vienotībā “pastāv tās mācības patiesā būtība, kurai lemts glābt pasauli” un kuras “mācīšana senajos laikos nebeidzās ar īsu ikdienas mācībstundu, bet gan turpinājās nepārtrauktā sarunā starp mācekļiem un skolotājiem”^{[48][8]}.

d) Ceturtais un pēdējais kritērijs ir saistīts ar neatliekamo vajadzību veidot “saziņas tīklu” starp iestādēm, kuras visā pasaulē attīsta un sekmē ekleziālās studijas, izlēmīgi veicinot atbilstošu sadarbību arī ar dažādu valstu akadēmiskajām iestādēm un ar tām, kuras iedvesmojas no dažādām kultūras un reliģiskajām tradīcijām. Vienlaikus jādbina specializēti pētniecības centri, kas pievērstos tām laikmeta problēmām, kuras šodien ietekmē visu cilvēci, un spētu piedāvāt

piemērotus un reālistiskus risinājumus.

Kā uzsvēru enciklikā *Laudato si'*, “kopš pagājušā gadsimta vidus, pārvarot daudzas grūtības, arvien vairāk iezīmējas tendence uztvert planētu Zemi kā mūsu dzimteni un visu cilvēci kā vienu tautu, kas dzīvo kopējās mājās”[49][9]. Šīs savstarpējās atkarības apzināšanās liek mums “domāt par vienu vienīgu pasauli, par kopēju projektu”[50][0]. Baznīca, it īpaši jau pārliecības pilnā un praviestiskā saskaņā atbildot uz Vatikāna II koncila virzību atjaunot tās klātbūtni un sūtību vēsturē, ir aicināta pieredzēt, ka pats katoliskums, kas to raksturo kā ieraugu vienotībai dažādībā un kopībai brīvībā, no tās prasa un veicina “spriedzes pilnu polaritāti starp atsevišķo un vispārējo, starp vienu un daudziem, starp vienkāršo un komplekso. Likvidēt šo spriedzi būtu pretrunā Gara dzīvei”[51][1]. Tāpēc runa ir par to, ka realitāte jāpazīst un jāinterpretē saskaņā ar “Kristus domu” (sal. 1 Kor 2, 16), par problēmu risināšanas modeli ņemot nevis “sfēru, .. kur katrs punkts ir vienādā attālumā no centra un starp tiem nav nekādas atšķirības”, bet gan “daudzskaldni, kas atspoguļo visu tā sastāvdaļu saplūšanu, katrai saglabājot savdabību”[52][2].

Jo, “kā to varam redzēt Baznīcas vēsturē, kristietībai nav viena vienīga kultūras modeļa, bet gan, “pilnībā saglabājot savu identitāti un absolūtu uzticību Evaņģēlija sludināšanai un Baznīcas Tradīcijai, kristietība atspoguļo arī to daudzo kultūru un tautu iezīmes, kurās tā tiek pieņemta un ir iesakņojusies”[53][3]. Dažādajās tautās, kas pieredz Dieva dāvanu saskaņā ar savu kultūru, Baznīca pauž savu patieso katoliskumu un parāda “savas daudzveidīgās sejas skaistumu”[54][4]. “Evaņģelizētas tautas kristīgajās ieražās Svētais Gars Baznīcu dara skaistāku, rādot tai jaunus Atklāsmes aspektus un dāvājot jaunu seju.”[55][5]

Šis skatījums – turklāt acīmredzami – iezīmē uzdevumu, kas izvirza augstas prasības teoloģijai, kā arī citiem priekšmetiem, kas paredzēti ekleziālajās studijās saskaņā ar to specifiskajām kompetencēm. Lietojot skaistu salīdzinājumu attiecībā uz Baznīcas Tradīciju, pāvests Benedikts XVI ir uzsvēris, ka tā “nav lietu vai vārdu tālāknodošana, nedzīvu lietu kolekcija. Tradīcija ir dzīva upe, kas mūs savieno ar pirmsākumiem, dzīva upe, kurā šie pirmsākumi joprojām ir klātesoši”[56][6]. “Šī upe apūdeņo dažādas zemes, baro dažādus ģeogrāfiskus apgabalus, ļaujot uzdīgt labākajam, kas ir šajās zemēs, labākajam, kas ir šajās kultūrās. Tādējādi Evaņģēlijs turpina iemiesoties ikvienā pasaules vietā arvien jaunā veidā.”[57][7] Nav nekādu šaubu, ka teoloģijai jāsakņojas Svētajos Rakstos un dzīvajā Tradīcijā, taču tieši tāpēc tai vienlaikus jābūt līdzās kultūras un sabiedriskajiem procesiem, it īpaši sarežģītām pārmaiņām pārejas posmos. Turklāt “mūsu laikmetā teoloģijai jāpievēršas arī konfliktiem – ne tikai tiem, kurus pieredzam Baznīcā, bet arī tiem, kuri skar visu pasauli”[58][8]. Tas nozīmē “pieņemt un izturēt šo konfliktu, atrisināt to un pārveidot par savienojošu ķēdes posmu jaunam procesam”, lai vēsture tiktu veidota “par dzīvinošu vidi, kurā konflikti, saspīlējumi un pretrunas var vest pie vienotības daudzveidībā, vienotības, kura paver ceļu jaunai dzīvei. Tas nenozīmē iestāties par sinkrētismu vai par viena absorbēšanu otrā, bet gan par augstāka līmeņa risinājumu, kas sevī saglabā abu pretstatu vērtīgās potences”[59][9].

5. No jauna iedzīvinot ekleziālās studijas, jāņem vērā neatliekamā prasība dot jaunu impulsu

zinātniskajai pētniecībai mūsu ekleziālajās universitātēs un fakultātēs. Apustuliskā konstitūcija *Sapientia christiana* norādīja uz pētniecību kā “pamatpienākumu” pastāvīgā “saiknē ar realitāti ..., lai nodotu tālāk doktrīnu [mūsu] laikabiedriem, kas piederīgi dažādām kultūrām”[60][0]. Taču mūsu laikmetā, kurā raksturīga kultūru un etniskā daudzveidība, jaunā sociālā un kultūras dinamika pieprasa šos mērķus paplašināt. Proti, lai Baznīca veiktu savu pestījošo sūtību, “nepietiek ar to, ka evaņģelizētājs cenšas aizsniegt katru personu, jo Evaņģēlijs jāsludina arī kultūrām kopumā”[61][1]. Ekleziālās studijas nevar aprobežoties tikai ar zināšanu, profesionālās kompetences un pieredzes nodošanu mūsdienu vīriešiem un sievietēm, kas vēlas pilnveidoties, apzinoties sevi kā kristieši, bet tām jāuzņemas steidzamais uzdevums izstrādāt intelektuālus līdzekļus, kas spēj kalpot kā rīcības un domāšanas paradigmas un būtu noderīgi sludināšanai pasaulē, kurai raksturīgs ētisks un reliģisks plurālisms. Lai to paveiktu, nepieciešamas ne tikai dziļas teoloģiskās zināšanas, bet arī jaunrades spēja – spēja izdomāt, izstrādāt un īstenot sistēmas, kā iepazīstināt ar kristīgo reliģiju tā, lai tās spētu dziļi iesniegties dažādu kultūru sistēmās. Tāpēc nepieciešams uzlabot zinātnisko pētījumu kvalitāti un pakāpeniski paaugstināt teoloģijas un ar tām saistīto zinātņu studiju līmeni. Runa nav tikai par diagnosticēšanas jomas paplašināšanu un pieejamo datu apjoma palielināšanu, lai interpretētu realitāti[62][2], bet gan par izpētes padziļināšanu, lai “ar Evaņģēlija patiesību iepazīstinātu konkrētā kontekstā, neatsakoties no patiesības, no labā un no gaismas, ko tas var nest arī tad, ja pilnība nav iespējama”[63][3].

Pētniecībai, kas tiek veikta ekleziālajās universitātēs, fakultātēs un institūtos, es pirmām kārtām uzticu uzdevumu attīstīt šo “radošo apoloģētiku”, par kuru runāju *Evangelii gaudium*, un palīdzēt “radīt labvēlīgus nosacījumus tam, lai Evaņģēliju saklausītu visi”[64][4].

Šajā saistībā neaizstājama kļūst tādu jaunu un kvalificētu pētniecības centru izveide, kuros vēlams, kā minēju enciklikā *Laudato si*, lai atbildīgā brīvībā un savstarpējas uzticēšanās gaisotnē varētu sadarboties pētnieki no atšķirīgiem reliģiskajiem kontekstiem un ar dažādu zinātnisko jomu kompetenci un tādējādi sāktu “savstarpēju dialogu, kas vērsts uz dabas aizsardzību, nabadzīgo ļaužu aizstāvību, savstarpējas cieņas un brālības saikņu veidošanu”[65][5]. Visās valstīs universitātes ir galvenie zinātniskās pētniecības centri, kuru mērķis ir pilnveidot zināšanas un sekmēt sabiedrības izaugsmi, un tām ir izšķirīga nozīme ekonomikas, sabiedrības un kultūras attīstībā, it īpaši tas tā ir mūsdienās – laikā, kad pastāvīgi notiek straujas pārmaiņas zinātnes un tehnoloģiju jomā. Arī starptautiskos līgumos tiek ņemts vērā tas, ka universitātēm ir galvenā atbildība par pētniecības politiku, un nepieciešamība to koordinēt, veidojot specializētu centru tīklu, lai tostarp atvieglotu pētnieku mobilitāti.

Šajā sakarībā tiek plānots izveidot starpnozaru izcilības centrus un izstrādāt iniciatīvas, kuru mērķis būtu sekot līdzi progresīvo tehnoloģiju attīstībai, cilvēkresursu kvalifikācijai un integrācijas programmām. Arī ekleziālās studijas atbilstīgi Baznīcas, kura “dodas ceļā”, garam tiek mudinātas izveidot specializētus centrus, lai padziļinātu dialogu ar dažādām zinātņu jomām. Kopīgi un vienā virzienā vērsti pētījumi, kurus veic dažādu nozaru speciālisti, sniedz ne tikai kvalificētu kalpojumu Dieva tautai un it īpaši Maģistērijam, bet arī atbalstu Baznīcai tās misijā sludināt visiem Kristus

Labo Vēsti dialogā ar dažādām zinātņu nozarēm, lai tādējādi kalpotu arvien dziļākai patiesības izziņai un tās īstenošanai personu un sabiedrības dzīvē.

Tādējādi ekleziālās studijas spēs sniegt savu īpašo un neaizstājamo ieguldījumu, proti, iedvesmot un vadīt, un varēs skaidri saskatīt un formulēt savu uzdevumu jaunā, uzrunājošā un reālistiskā veidā. Tā tas vienmēr ir bijis un būs! Teoloģija un kultūra, kas iedvesmu rod kristietībā, ir bijušas savas sūtības augstumos tad, kad bija gatavas riskēt un saglabāt uzticību līdz pat galējai robežai. “Mūsu tautas cilvēku jautājumiem, viņu ciešanām, cīņām, sapņiem, pārdzīvojumiem un rūpēm ir hermeneitiska vērtība, kuru nedrīkstam ignorēt, ja gribam ņemt nopietni iemiesošanās principu. Viņu jautājumi palīdz mums uzdot jautājumus sev, viņu problēmas liek mums meklēt risinājumus. Tas viss mums palīdz iedziļināties Dieva Vārda noslēpumā – šī Vārda, kas prasa un lūdz, lai mēs veidotu dialogu, lai mēs veidotu kopību.”[66][6]

6. Mūsu acu priekšā šodien iezīmējas “liels uzdevums, kas skar kultūru, garīgumu un izglītību un kam būs nepieciešams ilgs atjaunotnes ceļš”[67][7]. Tas attiecas arī uz ekleziālajām universitātēm un fakultātēm.

Lai priekpilna un nesatricināma ticība uz krustā sisto un augšām-cēlušos Jēzu, kas ir vēstures centrs un Kungs, vada, apgaismo un atbalsta mūs šajā atbildīgajā un aizrautības pilnajā laikā, ko iezīmē apņemšanās panākt atjaunotu un tālredzīgu ekleziālo studiju kopainu! Viņa augšāmcelšanās ar pārbagāto Svētā Gara dāvanu “it visur rada šīs jaunās pasaules asnus, un, pat ja tie tiktu nogriezt, tie tiks izdzīti no jauna, jo Kunga augšāmcelšanās jau ir cauraudusi šīs vēstures apslēpto audumu”[68][8].

Lai Vissvētā Jaunava Marija, kas pasludināšanas brīdī ar neizsakāmu prieku ieņēma Patiesības Vārdu, pavada mūs ceļā, izlūdzot no visu žēlastību Tēva mums gaismas un mīlestības svētību, kuru mēs ar bērnu pašāvēību un cerību Svētā Gara priekā gaidām no viņas Dēla un mūsu Kunga Jēzus Kristus!

PIRMĀ DAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

I sadaļa

Ekleziālo universitāšu un fakultāšu būtība un uzdevumi

1. pants. Baznīcai, lai tā veiktu evaņģelizācijas misiju, ko Kristus tai uzticējis, ir tiesības un pienākums dibināt un atbalstīt universitātes un fakultātes, kuras no tās ir atkarīgas.^{[69][9]}

2. pants. § 1. Šajā konstitūcijā ar apzīmējumu “ekleziālās universitātes un fakultātes” saprot tās augstākās izglītības iestādes, kuras kanoniski dibinājis vai apstiprinājis Svētais krēsls, kurās izkopj un māca svēto doktrīnu un zinātnes, kas ar to saistītas, un kurām ir tiesības piešķirt akadēmiskos/zinātniskos grādus Svētā krēsla vārdā.^{[70][0]}

§2. Tās var būt ekleziālās universitātes un fakultātes *sui iuris* vai arī ekleziālā fakultāte katoļu universitātē ^{[71][1]}, vai ekleziālā fakultāte kādā cita veida universitātē.

3. pants. Ekleziālo fakultāšu uzdevumi ir šādi:

§1. veicot zinātniskos pētījumus, attīstīt un pilnveidot tām atbilstīgos mācību priekšmetus, t. i., tos, kuri tieši vai netieši ir saistīti ar kristīgo Atklāsmi vai tiešā veidā kalpo Baznīcas sūtībai, un sistemātiski iztīrīt patiesības, kuras ietver Atklāsmi, Atklāsmes gaismā apskatīt aktuālās problēmas, kas rodas laika gaitā, un iepazīstināt ar tām piemērotā veidā mūsdienu cilvēkus, kuri pārstāv dažādas kultūras;

§2. sniegt formāciju studentiem, lai tie iegūtu augstu kvalifikāciju attiecīgajos priekšmetos saskaņā ar katolisko doktrīnu, tos pienācīgi sagatavot savu uzdevumu veikšanai un veicināt Baznīcas kalpotāju pastāvīgu formāciju vai mūžizglītību;

§3. atbilstoši savai būtībai un ciešā kopībā ar hierarhiju un Baznīcu – gan vietējo, gan vispārējo – aktīvi palīdzēt evaņģelizācijas darbā.

4. pants. Bīskapu konferences pienākums ir rūpīgi sekot ekleziālo universitāšu un fakultāšu dzīvei un izaugsmei, jo tās Baznīcai ir īpaši nozīmīgas.

5. pants. Ekleziālo universitāšu un fakultāšu kanoniskā dibināšana un apstiprināšana ir Katoliskās izglītības kongregācijas ziņā; šī kongregācija tās pārvalda saskaņā ar tiesību normām.^{[72][2]}

6. pants. Tikai tām universitātēm un fakultātēm, kuras dibinājis vai apstiprinājis Svētais krēsls un kuras organizētas saskaņā ar šīs konstitūcijas noteikumiem, ir tiesības piešķirt tādus akadēmiskos/zinātniskos grādus, kam ir kanoniskā vērtība^{[73][3]}, saglabājot īpašās tiesības, kādas ir Pontifikālajai Bībeles komisijai^{[74][4]}.

7. pants. Ikvienas universitātes un fakultātes statūti, kas jāizstrādā saskaņā ar šo konstitūciju, jāapstiprina Katoliskās izglītības kongregācijai. [\[75\]](#)[5]

8. pants. Ekleziālajām fakultātēm, kuras Svētais krēsls nodibinājis vai apstiprinājis universitātēs, kas nav ekleziālas augstskolas un kas piešķir gan kanoniskos, gan valsts atzītos zinātniskos/akadēmiskos grādus, jāievēro šīs konstitūcijas norādījumi, ņemot vērā divpusējos un daudzpusējos nolīgumus, kurus Svētais krēsls parakstījis ar dažādām valstīm vai arī pašām universitātēm.

9. pants. § 1. Fakultātes, kuras Svētais krēsls nav kanoniski nodibinājis vai apstiprinājis, nedrīkst piešķirt akadēmiskos/zinātniskos grādus ar kanonisko vērtību.

§2. Lai šo fakultāšu piešķirtajiem akadēmiskajiem/zinātniskajiem grādiem būtu dažas noteiktas kanoniskās sekas, nepieciešams, ka tos atzītu Katoliskās izglītības kongregācija.

§3. Lai iegūtu šo atzīšanu, kas tiek piešķirta īpašu iemeslu dēļ un tikai atsevišķos gadījumos, jābūt izpildītiem minētās kongregācijas izvirzītajiem nosacījumiem.

10. pants. Lai šo konstitūciju atbilstīgi īstenotu, jāievēro Katoliskās izglītības kongregācijas izdotie Piemērošanas noteikumi.

II sadaļa

Akadēmiskā kopiena un tās pārvalde

11. pants. § 1. Universitāte vai fakultāte ir studiju, pētījumu un formācijas kopiena, kura darbojas institucionāli, lai sasniegtu galvenos mērķus, kas minēti 3. pantā, saskaņā ar Baznīcai uzticētās evaņģelizācijas misijas principiem.

§2. Akadēmiskajā kopienā visas personas, kas ir tai piederīgas, gan atsevišķi ņemot, gan apvienotas padomēs, ir līdzatbildīgas par kopīgo labumu un atbilstīgi savai kompetencei līdzdarbojas, lai sasniegtu kopienas mērķus.

§3. Tāpēc viņu tiesībām un pienākumiem akadēmiskajā kopienā jābūt precīzi izklāstītiem, lai tie tiktu pienācīgi īstenoti statūtos noteiktajās robežās.

12. pants. Kanclers universitātē vai fakultātē pārstāv Svēto krēslu, un tāpat viņš pārstāv

universitāti vai fakultāti Svētā krēsla priekšā. Viņš rūpējas par to pastāvēšanu un attīstību un veicina to kopību ar vietējo un arī vispārējo Baznīcu.

13. pants. § 1. Universitāte vai fakultāte juridiski ir atkarīga no kanclera, ja vien Svētais krēsls nav lēmis citādi.

§2. Ja apstākļi to prasa, var būt arī vicekanclers, kura pilnvarām jābūt noteiktām statūtos.

14. pants. Ja kanclers ir kāds cits, nevis vietējais ordinārijs, ir jāizstrādā noteikumi, uz kuru pamata ordinārijs un kanclers varētu pildīt katrs savus pienākumus savstarpējā saskaņā.

15. pants. Akadēmiskā vadība tiek īstenota personiski un koleģiāli. Personiska autoritāte pirmām kārtām ir rektoram vai prezidentam un dekānam. Koleģiāla autoritāte ir universitāšu un fakultāšu dažādām vadības struktūrām vai padomēm.

16. pants. Universitātes vai fakultātes statūtos precīzi jāmin akadēmiskās vadības īstenotāju amatu nosaukumi un pienākumi, kā arī to izraudzīšanās veidi un pilnvaru termiņi, ņemot vērā attiecīgās universitātes vai fakultātes kanonisko veidu un citu augstskolu praksi konkrētajā reģionā.

17. pants. Akadēmiskās vadības veikšanai tiek izvirzītas personas, kuras patiešām labi pārzina universitātes dzīvi, un parasti tās izraugās no fakultāšu mācībspēku vidus.

18. pants. Turpmāk minētās amatpersonas ieceļ vai vismaz apstiprina Katoliskās izglītības kongregācija:

- ekleziālās universitātes rektoru;

- ekleziālās fakultātes *sui iuris* prezidentu;

- dekānu, kas vada tādu ekleziālo fakultāti, kura ir katoļu universitātes vai kādas citas universitātes sastāvā.

19. pants. § 1. Statūtos jānosaka tas, kā atsevišķās personas un koleģiālās institūcijas, kuras vada universitāti vai fakultāti, savstarpēji sadarbojas, lai, rūpīgi ievērojot koleģialitātes principu, it īpaši svarīgākos jautājumos un pirmām kārtām jautājumos, kas attiecas uz universitāti, amatpersonas varētu īstenotu pilnvaras, kuras patiešām atbilst viņu pienākumiem.

§2. Pirmām kārtām tas attiecas uz rektoru, kam ir pienākums vadīt universitāti un atbilstošā veidā veicināt tajā sadarbību, tās vienotību un izaugsmi.

20. pants § 1. Ja fakultāte ir daļa no ekleziālās universitātes vai katoļu universitātes, statūtos jāparedz, ka tās vadība atbilstoši jāsaskaņo ar visas augstskolas vadību, tā lai pienācīgi tiktu nodrošināts gan atsevišķās fakultātes, gan visas augstskolas labums un lai tiktu veicināta visu fakultāšu savstarpējā sadarbība.

§2. Ekleziālo fakultāšu kanoniskās vajadzības jānodrošina arī tad, ja šīs fakultātes ir iekļautas cita veida universitātē.

21. pants. Ja fakultāte ir savienota ar priesteru garīgo semināru vai augstskolu, tad statūtos, pienācīgi rūpējoties par sadarbību visā, kas attiecas uz studentu labumu, skaidri un nepārprotami jānorāda, ka fakultātes akadēmiskā vadība un administrācija ir atbilstoši nodalītas no priesteru garīgā semināra vai augstskolas.

III sadaļa

Docētāji

22. pants. Katrā fakultātē jābūt vairākiem docētājiem, jo īpaši tādiem, kuri ir pamatdarbā, atkarībā no atsevišķo priekšmetu svarīguma un pilnveides un atbilstoši nepieciešamībai, kuras pamatā ir darbs ar studentiem un viņu labums.

23. pants. Statūtos jāparedz dažādu kategoriju docētāji atkarībā no to sagatavotības pakāpes, iesaistīšanās, no tā, vai tie strādā pastāvīgi, un viņu pienākumiem fakultātē, ņemot vērā augstskolu praksi attiecīgajā reģionā.

24. pants. Statūtos jāmin tie, kuri ir atbildīgi par docētāju pieņemšanu darbā, iecelšanu amatā un paaugstināšanu amatā, it īpaši par pieņemšanu pastāvīgā darbā.

25. pants. § 1. Lai personu fakultātē likumīgi pieņemtu pastāvīgā darbā par docētāju, šai personai:

1) jāizceļas ar kompetenci Baznīcas doktrīnā, kristīgās un Baznīcas dzīves liecību un atbildības izjūtu;

2) nepieciešams derīgs doktora grāds vai līdzvērtīgs akadēmiskais tituls, vai īpaši nopelni zinātnes jomā;

3) ar dokumentiem jāpierāda piemērotība zinātnisko pētījumu veikšanai, īpaši – ar disertācijas publikāciju;

4) jāapliecina didaktiskās spējas.

§2. Šīs prasības, kas izvirzītas personām, kuras tiek pieņemtas pastāvīgā darbā par docētājiem, samērīgi jāpiemēro arī tām personām, kuras pieņem darbā uz laiku.

§3. Pieņemot darbā docētājus, jāņem vērā zinātniskās prasības, kuras konkrētajā laikposmā ir spēkā augstskolu praksē attiecīgajā reģionā.

26. pants. § 1. Visu kategoriju docētājiem jāizceļas ar godīgu dzīvi, pareizu doktrīnas izpratni un uzticīgu pienākumu pildīšanu, lai viņi varētu sniegt patiesu ieguldījumu ekleziālās akadēmiskās iestādes mērķu īstenošanā. Ja kāds no minētajiem nosacījumiem vairs netiek izpildīts, docētāji jāatstādina no darba, ievērojot attiecīgās procedūras.^{[76][6]}

§2. Tiem, kas māca priekšmetus, kuri attiecas uz ticību un morāli, jāapzinās, ka šis pienākums jāveic pilnīgā kopībā ar Baznīcas autentisko Maģistēriju, it īpaši ar Romas pāvestu.^{[77][7]}

27. pants. § 1. Tiem, kas māca priekšmetus, kuri attiecas uz ticību un morāli, pēc tam, kad izteikuši ticības apliecinājumu^{[78][8]}, no kanclera vai tā pārstāvja jāsaņem kanoniskā sūtība (*Missio canonica*), jo viņi nemāca saskaņā ar savu autoritāti, bet no Baznīcas saņemtās sūtības spēkā. Citiem pasniedzējiem no kanclera vai tā pārstāvja jāsaņem atļauja mācīt.

§2. Visiem docētājiem, pirms viņus pieņem pamatdarbā vai pirms viņiem piešķir augstāku akadēmisko amatu, vai arī abos gadījumos saskaņā ar statūtos noteikto jāsaņem *nihil obstat* no Svētā krēsla.

28. pants. Docētājiem pēc noteikta laika posma piešķir augstāku kategoriju saskaņā ar viņu docēšanas spējām, veiktajiem pētījumiem, publicētajiem zinātniskajiem darbiem, sadarbības garu mācību un pētniecības procesā un pašizliedzīgo darbu fakultātes labā.

29. pants. Lai docētāji varētu veikt savus pienākumus, tiem jābūt brīviem no jebkādiem citiem uzdevumiem, kuri nav savienojami ar viņu pienākumu veikt pētījumus un mācīt, atbilstoši prasībām, kas noteiktas statūtos attiecībā uz katru docētāju kategoriju.^{[79][9]}

30. pants. Statūtos jānorāda:

a) kad un kādos apstākļos docētāji zaudē darbu;

b) kādu iemeslu dēļ un kādā veidā docētājus var atstādināt no amata, pārcelt citā amatā vai pat

liegt tiem ieņemt amatu, rīkojoties tā, lai atbilstoši tiktu ievērotas docētāju, universitātes fakultātes un jo īpaši studentu tiesības, kā arī ekleziālās kopienas tiesības.

IV sadaļa

Studenti

31. pants. Ekleziālās fakultātes ir atvērtas visiem, kuriem ir derīgs izglītības dokuments un kuru morāliskā dzīve un pabeigtās iepriekšējās studijas viņus dara piemērotus uzņemšanai fakultātē.

32. pants. § 1. Lai personu varētu uzņemt fakultātē, kur tā paredzējusi iegūt akadēmisko/zinātnisko grādu, tai jāuzrāda attiecīgu izglītību apliecinošs dokuments, kas būtu nepieciešams, lai šī persona tiktu uzņemta savas valsts civilajā augstskolā vai tās valsts civilajā augstskolā, kur fakultāte atrodas.

§2. Fakultātes statūtos norāda, kas vēl bez 1. paragrāfā minētā nepieciešams, lai tajā varētu iestāties, arī attiecībā uz seno un mūsdienu valodu prasmi.

§3. Fakultātes statūtos jānorāda arī procedūras, kuras nepieciešamas, lai izvērtētu, kā rīkoties gadījumos, kad runa ir par bēgļiem un personām, kuras atrodas līdzīgā situācijā, proti, ja studēt vēlas cilvēki, kam nav dokumentu, kuri parasti tiek pieprasīti.

33. pants. Studentiem uzticīgi jāievēro fakultātes noteikumi attiecībā uz vispārējo kārtību un disciplīnu – pirmām kārtām tie, kas attiecas uz studiju programmu, apmeklējumu un eksāmeniem, kā arī visi pārējie noteikumi, kuri skar fakultātes dzīvi. Šī iemesla dēļ universitāte un atsevišķās fakultātes vienojas par veidu, kā studentus iepazīstināt ar statūtiem un reglamentu.

34. pants. Statūtos jānorāda, kā studenti individuāli vai kopīgi piedalās akadēmiskās kopienas dzīvē tajos aspektos, kuros viņi var sniegt savu ieguldījumu, veicinot fakultātes vai universitātes kopējo labumu.

35. pants. Līdzīgi statūtos jānorāda veids, kā studentiem nopietnu iemeslu dēļ uz laiku liegt konkrētas tiesības vai tās atņemt vispār un kā viņus izslēgt no fakultātes, rīkojoties tā, lai atbilstoši tiktu ievērotas studentu, fakultātes vai universitātes tiesības, kā arī ekleziālās kopienas tiesības.

V sadaļa

Darbinieki, administratīvais personāls un citi dienesti

36. pants. § 1. Universitātes vai fakultātes pārvaldē un administrēšanā vadībai palīdz darbinieki un administratīvais personāls, kas ir kompetenti savu pienākumu veikšanā.

§2. Darbinieki pirmām kārtām ir sekretārs, bibliotekārs, finanšu direktors/ekonoms un citi, kurus iestāde uzskata par nepieciešamiem. Viņu tiesības un pienākumi jānosaka statūtos vai reglamentā.

VI sadaļa

Studiju programma

37. pants. § 1. Veidojot studiju programmu, rūpīgi jāievēro principi un noteikumi, kuri attiecībā uz katru jautājumu atrodami Baznīcas dokumentos, it īpaši Vatikāna II koncila dokumentos. Tajā pašā laikā jāņem vērā pārbaudītas zināšanas, kuras gūtas, attīstoties zinātnei, un kuras var palīdzēt risināt jautājumus, kas mūsdienās tiek apspriesti.

§2. Ikvienā atsevišķajā fakultātē jāpiemēro tāda zinātniskās pētniecības metode, kas atbilst katras konkrētās zinātnes prasībām. Atbilstoši jāpiemēro atjauninātas didaktikas un pedagoģijas metodes, lai veicinātu studentu personisko iesaisti un aktīvu līdzdalību studijās.

38. pants. § 1. Saskaņā ar to, kas tika sacīts Vatikāna II koncilā, un ņemot vērā katras fakultātes būtību, jāpatur prātā:

1) lai dievišķo patiesību apguvē un izpratnē varētu sasniegt īstu progresu, jāatzīst pētījumu veikšanas un mācīšanas brīvība^{[80][0]};

2) tajā pašā laikā jāapzinās, ka:

a) patiesai mācīšanas brīvībai jābūt ietvertai Dieva Vārda robežās, kā to pastāvīgi māca Baznīcas dzīvais Maģistērijs;

b) tieši tāpat patiesas pētījumu veikšanas brīvības pamatā jābūt tam, ka cieši turas pie Dieva

Vārda, un godbijībai pret Baznīcas maģistēriju, kam uzticēts uzdevums autentiski interpretēt Dieva Vārdu.

§2. Tāpēc tik svarīgā un delikātā jautājumā jāīkkojas ar paļāvību un bez aizdomām, bet tajā pašā laikā ar apdomību un nepārsteidzoties, īpaši jau mācīšanā; turklāt zinātnes prasības rūpīgi jāaskaņo ar Dieva tautas pastorālajām vajadzībām.

39. pants. Ikvienā fakultātē studiju programma attiecīgi jāveido pēc secīgu posmu vai ciklu principa, kuri pielāgoti mācību saturam. Parasti tie ir šādi:

a) vispirms tiek sniegta vispārīga informācija, iepazīstinot ar visiem priekšmetiem kopā, kā arī ar zinātniskās pētniecības metodēm un to izmantošanu;

b) pēc tam daļa šo priekšmetu tiek padziļināti studēti, tajā pašā laikā studenti pilnīgāk apgūst prasmi lietot zinātniskās pētniecības metodes;

c) visbeidzot, studenti pakāpeniski iegūst briedumu zinātniskās pētniecības jomā, jo īpaši pateicoties rakstu darbam, ar ko patiesi tiek veicināts zinātnes progress.

40. pants. § 1. Jānosaka priekšmeti, kuri ir noteikti nepieciešami, lai fakultāte sasniegtu savu specifisko mērķi, kā arī tie priekšmeti, kuri dažādos veidos kalpo šā mērķa sasniegšanai, lai tādējādi tie tiktu atbilstīgi klasificēti.

§2. Katrā fakultātē studiju priekšmeti jāsakārto tā, lai tie veidotu vienotu veselumu un lai tādējādi nodrošinātu nopietnu un saskaņotu studentu formāciju un atvieglotu pasniedzēju sadarbību.

41. pants. Lekcijas ir neaizstājamas, īpaši pamatciklā, un studentiem tās jāapmeklē atbilstoši noteikumiem, kas minēti studiju programmā.

42. pants. Praktiskie darbi un semināri, kas galvenokārt notiek specializācijas posmā, apzinīgi veicami docētāju vadībā. Tie pastāvīgi būtu jāpapildina ar individuālām studijām un biežām diskusijām ar docētājiem.

43. pants. Fakultātes studiju programmā jānorāda, kādi eksāmeni vai tiem līdzvērtīgi pārbaudījumi studentiem paredzēti, vai tie notiks rakstiski vai mutiski, semestra vai gada beigās un jo īpaši cikla noslēgumā, tā lai varētu pārbaudīt studentu spēju turpināt studijas fakultātē un iegūt akadēmiskos/zinātniskos grādus.

44. pants. Līdzīgi statūtos vai reglamentā jānorāda, kāda nozīme piešķirama tam, ka students jau ir studējis kaut kur citur, īpaši saistībā ar to, lai viņu atbrīvotu no atsevišķiem priekšmetiem vai eksāmeniem vai arī lai saīsinātu studiju programmu, tomēr vienmēr respektējot Katoliskās

izglītības kongregācijas priekšrakstus.

VII sadaļa

Akadēmiskie/zinātniskie grādi un citi akadēmiskie tituli

45. pants. § 1. Pēc katra studiju cikla var piešķirt attiecīgu akadēmisko/zinātnisko grādu, kam jābūt noteiktam attiecībā uz katru fakultāti, ņemot vērā cikla ilgumu un priekšmetus, kas tajā studēti.

§2. Tāpēc atbilstoši šīs konstitūcijas vispārīgajiem un īpašajiem noteikumiem visi piešķirtie grādi un nosacījumi, saskaņā ar kādiem tos piešķir, jānorāda katras fakultātes statūtos.

46. pants. Ekleziālā fakultāte piešķir šādus akadēmiskos/zinātniskos grādus: bakalaura, maģistra/licenciāta un doktora.

47. pants. Katras fakultātes statūtos akadēmiskajiem grādiem var būt dažādi nosaukumi, ņemot vērā augstākās izglītības praksi konkrētajā reģionā, taču skaidri jānorāda to atbilstība iepriekšminētajiem akadēmiskajiem/zinātniskajiem grādiem un jāsaglabā vienveidība starp viena un tā paša reģiona ekleziālajām fakultātēm.

48. pants. Nevienš nevar iegūt zinātnisko/akadēmisko grādu, ja nav attiecīgi uzņemts fakultātē, beidzis studiju programmā norādīto studiju kursu un sekmīgi nolīcis eksāmenus vai izturējis vēl citus iespējamus pārbaudījumus.

49. pants. § 1. Lai personu uzņemtu doktorantūrā, tai vispirms jāiegūst maģistra/licenciāta grāds.

§2. Turklāt, lai iegūtu doktora grādu, nepieciešama doktora disertācija, kura patiesi sekmē zinātnes progresu, ir izstrādāta docētāja vadībā, publiski aizstāvēta un koleģiāli apstiprināta un kura, vismaz tās galvenā daļa, ir publicēta.

50. pants. § 1. Doktora grāds ir zinātnisks grāds, kas piešķir kvalifikāciju, lai fakultātē pasniegtu, un kas šajā nolūkā ir nepieciešams; maģistra/licenciāta grāds ir akadēmiskais grāds, kas ļauj mācīt garīgajā seminārā vai līdzīgā mācību iestādē un kas šajā nolūkā ir nepieciešams.

§2. To, kāds akadēmiskais/zinātniskais grāds nepieciešams, lai ieņemtu dažādus ekleziālos amatus, nosaka kompetentā Baznīcas autoritāte.

51. pants. Goda doktora nosaukumu var piešķirt par tādiem īpašiem nopelniem zinātnē vai kultūrā, kuri sekmējuši ekleziālo zinātņu attīstību.

52. pants. Papildus akadēmiskajiem/zinātniskajiem grādiem fakultātes var piešķirt arī citus akadēmiskos titulus saskaņā ar fakultāšu daudzveidību un katras atsevišķās fakultātes studiju programmu.

VIII sadaļa

Mācību līdzekļi

53. pants. Lai sasniegtu savus mērķus, īpaši jau zinātniskās pētniecības jomā, ikvienai universitātei vai fakultātei nepieciešama atbilstoša bibliotēka, kura nodrošina mācībspēku un studentu vajadzības, ir pienācīgi iekārtota un kurai ir attiecīgs katalogs.

54. pants. Izlietojot naudas summu, kura tai ik gadus tiek piešķirta, bibliotēka pastāvīgi iegādājas grāmatas – gan agrāk izdotas, gan jaunas –, kā arī galvenos periodiskos izdevumus, lai patiesi būtu noderīga zināšanu par studiju priekšmetiem padziļināšanai un mācīšanai, kā arī praktisko darbu veikšanai un semināriem.

55. pants. Bibliotēkas vadība jāuztic kompetentam bibliotekāram, kuram palīdz atbilstoša padome un kurš attiecīgā gadījumā ir līdzdalīgs universitātes vai fakultātes padomē.

56. pants. § 1. Fakultātes rīcībā jābūt arī informācijas sistēmām, tehniskajām un audiovizuālajām iekārtām utt., kuras sekmētu mācību un pētniecisko darbu.

§2. Atkarībā no universitātes vai fakultātes specifikas un mērķa jābūt pieejamiem arī pētniecības institūtiem un zinātniskajām laboratorijām, kā arī citiem līdzekļiem, kas nepieciešami, lai sasniegtu tās mērķus.

IX sadaļa

Finanšu administrēšana

57. pants. Universitātes vai fakultātes rīcībā jābūt finanšu resursiem, kas nepieciešami, lai tā atbilstoši īstenotu tai uzticētos uzdevumus.

58. pants. Statūtos jānosaka ekonoma/finanšu direktora, kā arī rektora vai prezidenta un esošo padomju kompetence universitātes vai fakultātes finanšu jautājumos saskaņā ar labas saimnieciskās vadības noteikumiem, lai tādējādi nodrošinātu saprātīgu pārvaldi.

59. pants. Darbavietai ir pienākums gan docētājiem, gan citiem darbiniekiem maksāt atbilstošu atlīdzību, ņemot vērā situāciju šajā ziņā konkrētajā reģionā, kā arī nodrošināt sociālās garantijas un sociālo apdrošināšanu.

60. pants. Līdzīgi statūtos jānosaka vispārējie noteikumi attiecībā uz veidu, kā studenti ir līdzdalīgi universitātes vai fakultātes budžetā, maksājot studiju maksu.

X sadaļa

Fakultāšu plānošana un to sadarbība

61. pants. § 1. Rūpīgi jāveic stratēģiskā plānošana, lai tādējādi nodrošinātu universitāšu un fakultāšu saglabāšanu un attīstību, kā arī to atbilstošu klātesamību dažādos pasaules reģionos.

§2. Šajā nolūkā Katoliskās izglītības kongregācija ar saviem ieteikumiem jāatbalsta bīskapu konferencēm un attiecīgai ekspertu komisijai.

62. pants. § 1. Lēmumu par jaunas universitātes vai fakultātes dibināšanu vai apstiprināšanu pieņem Katoliskās izglītības kongregācija^[81][1], kad ir izpildītas visas prasības un kad tā ir uzklusījusi attiecīgās diecēzes vai eparhijas bīskapu, bīskapu konferenci, kā arī ekspertus, īpaši tos, kuri ir no tuvākajām fakultātēm.

§2. Lai kanoniski nodibinātu ekleziālo universitāti, nepieciešamas četras ekleziālās fakultātes, bet ekleziālo atēneumu – trīs ekleziālās fakultātes.

§3. Ekleziālajai universitātei un ekleziālajai fakultātei *sui iuris* ir juridiskas personas *ipso iure*.

§4. Katoliskās izglītības kongregācija ar dekrētu piešķir juridiskas personas statusu tādai ekleziālajai fakultātei, kura ir civilās universitātes sastāvā.

63. pants. § 1. Institūta afiliāciju fakultātei, lai piešķirtu bakalaura grādu, Katoliskās izglītības kongregācija apstiprina pēc tam, kad izpildīti šīs kongregācijas izvirzītie nosacījumi.

§2. Ļoti ieteicams, lai teoloģisko studiju centri – gan diecēzes, gan reliģisko institūtu – būtu afiliēti ar kādu no Teoloģijas fakultātēm.

64. pants. Par kāda institūta agregāciju un iekļaušanu fakultātē, ko veic, lai būtu iespējams piešķirt augstākus akadēmiskos/zinātniskos grādus, lēmumu pieņem Katoliskās izglītības kongregācija pēc tam, kad izpildīti šīs kongregācijas izvirzītie nosacījumi.

65. pants. Lai nodibinātu augstāko reliģisko zinātņu institūtu, tam jābūt piesaistītam Teoloģijas fakultātei saskaņā ar Katoliskās izglītības kongregācijas publicētajiem īpašajiem noteikumiem.

66. pants. Rūpīgi jāpilnveido sadarbība starp fakultātēm – vai nu tās pašas universitātes fakultātēm, vai viena un tā paša reģiona vai plašāka teritoriālā apgabala fakultātēm^[82][2]. Tā ievērojami veicina docētāju zinātniski pētniecisko darbību un studentu labāku sagatavošanu, kā arī sekmē starpdisciplināro sadarbību, kas kļūst aizvien nepieciešamāka; tāpat tā palīdz attīstīt dažādo fakultāšu savstarpēji papildinošo darbību. Kopumā tā palīdz kristīgajai gudrībai caurstrāvēt visu kultūru.

67. pants. Ja ekleziālā universitāte vai fakultāte vairs nepilda nosacījumus, kuru izpilde bija priekšnoteikums tās dibināšanai vai apstiprināšanai, Katoliskās izglītības kongregācija pēc tam, kad atbilstoši apstākļiem vērsusi uz to kanclera un rektora vai prezidenta uzmanību un ir uzklauzījusi diecēzes vai eparhijas bīskapa un bīskapu konferences viedokli, pieņem lēmumu apturēt tās akadēmiskās tiesības, atsaukt tās kā ekleziālās universitātes vai fakultātes apstiprinājumu vai arī slēgt šo institūciju.

OTRĀ DAĻA

ĪPAŠIE NOTEIKUMI

68. pants. Līdzās kopējiem noteikumiem, kuri attiecas uz visām ekleziālajām fakultātēm un kuriem bija veltīta šīs konstitūcijas pirmā daļa, šeit tiks izklāstīti īpašie noteikumi, kas attiecas uz

atsevišķām fakultātēm, ņemot vērā to būtību un nozīmi Baznīcā.

I sadaļa

Teoloģijas fakultāte

69. pants. Teoloģijas fakultātes mērķis ir padziļināti studēt un saskaņā ar tai atbilstīgo zinātniski pētniecisko metodi sistemātiski izklāstīt katolisko doktrīnu, kura ar vislielāko rūpību tiek smelta no dievišķās Atklāsmes, kā arī šīs Atklāsmes gaismā rūpīgi meklēt risinājumu cilvēku problēmām.

70. pants. § 1. Svēto Rakstu studijām jābūt teoloģijas dvēselei, jo nemainīgais teoloģijas pamats ir rakstītais Dieva Vārds, cieši vienots ar dzīvo Tradīciju.[\[83\]](#)[\[3\]](#)

§2. Dažādie teoloģijas priekšmeti jāmača tā, lai, apgūstot katrai disciplīnai raksturīgā priekšmeta iekšējās kopsakarības un to saiknes ar citiem priekšmetiem, piemēram, kanoniskajām tiesībām, filozofiju, kā arī antropoloģiju un humanitārajām zinātnēm, kļūtu pilnīgi skaidrs, ka visa teoloģijas mācība ir vienota, un visu priekšmetu apguve tiktu virzīta uz dziļu Kristus noslēpuma izpratni, lai tādējādi šis noslēpums Dieva tautai un visām tautām tiktu vēstīts ar lielāku iedarbīgumu.[\[84\]](#)[\[4\]](#)

71. pants. § 1. Atklāsmes patiesība jāaplūko arī saistībā ar mūsu laikmeta zinātniskajiem sasniegumiem, lai tādējādi varētu skaidri redzēt, “kā ticība un prāts sastopas vienīgajā patiesībā”[\[85\]](#)[\[5\]](#), un tās izklāstam jābūt tādām, ka tas, neko nemainot attiecībā uz patiesību, atbilstu ikvienas kultūras dziļākajai būtībai un īpašajām iezīmēm, īpaši ņemot vērā dažādu tautu filozofiju un gudrību, tomēr novēršot jebkāda veida sinkrētismu un viltus partikulārismu.[\[86\]](#)[\[6\]](#)

§2. Jāatrod, rūpīgi jāpārbauda un jāpieņem pozitīvās vērtības, kuras rodamas dažādās kultūrās un filozofijās, taču nevar tikt pieņemtas sistēmas un metodes, kas nav savienojamas ar kristīgo ticību.

72. pants. § 1. Ekumeniskie jautājumi ir rūpīgi jāapskata saskaņā ar kompetento Baznīcas autoritāšu izstrādātajiem noteikumiem.[\[87\]](#)[\[7\]](#)

§2. Attiecības ar nekristīgajām reliģijām jāaplūko ar pienācīgu vērību.

§3. Skrupulozi jāpēta problēmas, kas rodas no ateisma un citiem mūsdienu kultūras strāvojumiem.

73. pants. Katoliskās doktrīnas studijās un mācīšanās priekšplānā vienmēr jābūt uzticībai Baznīcas maģistērijam. Mācībspēkiem, veicot savus pienākumus, īpaši pamatciklā, pirmām kārtām jāsniedz

zināšanas par Baznīcas saņemto mantojumu. Ar varbūtējiem un personiskiem viedokļiem, kuru pamatā ir jauni pētījumi, jāiepazīstina kā ar tādiem un apdomīgi.

74. pants. Teoloģijas fakultātes studiju programmā iekļauti šādi cikli:

a) pirmais jeb pamatcikls, kas ilgst piecus gadus jeb desmit semestrus vai arī trīs gadus jeb sešus semestrus, ja iepriekšējā divus gadus ilgā filozofijas kursa beigšana ir nosacījums uzņemšanai.

Pirmie divi gadi pirmām kārtām jāveltī pamatīgai filozofijas apguvei, kas nepieciešams, lai atbilstīgi studētu teoloģiju. Bakalaura grāds, kas iegūts ekleziālā Filozofijas fakultātē, aizstāj pirmā cikla filozofijas studijas Teoloģijas fakultātē. Ja bakalaura grāds filozofijā iegūts neekleziālā fakultātē, tad tas nevar būt par iemeslu, lai studentu pilnībā atbrīvotu no pirmā cikla filozofijas studijām Teoloģijas fakultātē.

Teoloģiskie priekšmeti jā māca tā, lai sniegtu vienotu pārskatu par visu katolisko doktrīnu un tajā pašā laikā iepazīstinātu ar zinātniskās pētniecības metodēm, kuras izmanto teoloģijā.

Cikla noslēgumā tiek iegūts akadēmiskais bakalaura grāds vai cits atbilstošs grāds, kā noteikts fakultātes statūtos.

b) otrais cikls, specializācija, kas ilgst divus gadus jeb četrus semestrus.

Šajā ciklā tiek mācīti īpaši izvēlēti priekšmeti atbilstoši dažādām specializācijām, notiek semināri un praktiskie darbi, lai studenti gūtu pieredzi zinātniski pētnieciskā darba veikšanā. Cikla noslēgumā tiek iegūts specializēta maģistra/licenciāta grāds.

c) trešais cikls, kurā atbilstošā laikposmā tiek pilnveidota zinātniskā sagatavotība, it īpaši izstrādājot doktora disertāciju. Cikla noslēgumā tiek iegūts doktora grāds.

75. pants. § 1. Uzņemšanai Teoloģijas fakultātē nepieciešama pabeigta izglītība, kas atbilst prasībām, kuras norādītas šīs konstitūcijas 32. pantā.

§2. Ja fakultātē pirmais cikls ilgst trīs gadus, studentam jāiesniedz dokuments, kas apliecina, ka viņš beidzis divus gadus ilgu filozofijas kursu ekleziālajā Filozofijas fakultātē vai Katoliskās izglītības kongregācijas atzītā institūtā.

76. pants. § 1. Teoloģijas fakultātei ir īpašs uzdevums rūpēties par to cilvēku zinātniski teoloģisko sagatavotību, kuri gatavojas priesterībai, un to, kuri gatavojas veikt īpašus uzdevumus Baznīcā, tāpēc nepieciešams, lai šajā fakultātē mācībspēku vidū būtu pietiekams skaits priesteru.

§2. Šajā sakarībā fakultātē jābūt iespējai studēt attiecīgos priekšmetus, kas paredzēti

semināristiem. Fakultāte var pat organizēt “pastorālo gadu”, lai papildinātu pastorālo formāciju. Šis “pastorālais gads” pēc piecus gadus ilgā pamatcikla tiek pieprasīts kandidātiem uz priesterību, un tā noslēgumā var izsniegt īpašu diplomu.

II sadaļa

Kanonisko tiesību fakultāte

77. pants. Kanonisko tiesību fakultātes mērķis – vai tās būtu latīņu vai Austrumu kanoniskās tiesības – ir attīstīt un pilnveidot kanoniskos priekšmetus Evaņģēlija likuma gaismā un tajos dziļi izglītēt studentus, lai viņi prastu veikt pētījumus, mācīt un Baznīcā spētu uzņemties īpašus pienākumus.

78. pants. Kanonisko tiesību fakultātes studiju programmā iekļauti šādi cikli:

a) pirmais cikls, kas ilgst četrus semestrus jeb divus gadus, paredzēts tiem, kuri nav pirms tam studējuši filozofiju un teoloģiju, tostarp bez jebkāda izņēmuma tiem, kuriem jau ir akadēmiskais grāds civiltiesībās. Šajā ciklā paredzēts studēt kanonisko tiesību pamatus un tos filozofijas un teoloģijas priekšmetus, kuru apguve nepieciešama kanonisko tiesību augstākā līmeņa studijām;

b) otrais cikls, kas ilgst sešus semestrus jeb trīs gadus, veltīts tam, lai padziļināti studētu kanonisko tiesību sistēmu visās tās izpausmēs – normatīvajā, jurisprudences, doktrinālajā, praktiskajā – un jo īpaši latīņu Baznīcas vai Austrumu Baznīcu kodeksu, pilnīgi izpētot tās avotus, gan tos, kuru pamatā ir maģistērijs, gan disciplināros, un pievienojot radniecīgu priekšmetu studijas;

c) trešais cikls ilgst pietiekamu laika posmu, kurā studenti pilnveido zinātnisko sagatavotību, it īpaši izstrādājot doktora disertāciju.

79. pants. § 1. Attiecībā uz studijām, kas paredzētas pirmajā ciklā, fakultāte var izmantot studiju kursus, kuri tiek pasniegti citās fakultātēs un kuros tā atzīst par atbilstošiem savām prasībām.

§2. Otrā cikla noslēgumā tiek iegūts maģistra/licenciāta grāds, bet trešā – doktora grāds.

§3. Fakultātes studiju plānā jānosaka īpašas prasības attiecībā uz katra akadēmiskā/zinātniskā grāda ieguvu, ņemot vērā Katoliskās izglītības kongregācijas norādījumus.

80. pants. Uzņemšanai Kanonisko tiesību fakultātē nepieciešama izglītība saskaņā ar prasībām, kuras norādītas šīs konstitūcijas 32. pantā.

III sadaļa

Filozofijas fakultāte

81. pants. § 1. Ekleziālās Filozofijas fakultātes mērķis ir ar zinātniskām metodēm pētīt filozofijas problēmas un, pamatojoties uz filozofijas mantojuma nezūdošajām vērtībām^{[88][8]}, meklēt to risinājumus prāta dabiskajā gaismā, kā arī parādīt to dziļāko kopsakarību ar kristīgo skatījumu uz pasauli, cilvēku un Dievu, pareizā gaismā izceļot saikni starp filozofiju un teoloģiju.

§2. Turklāt tā apņemas studentus izglītot tā, lai viņi spētu mācīt un veikt citas intelektuālās darbības, kā arī veicināt kristīgo kultūru un veidot auglīgu dialogu ar sava laikmeta cilvēkiem.

82. pants. Filozofijas fakultātes studiju programma ietver šādus ciklus:

- a) pirmo jeb pamatciklu, kas ilgst trīs gadus jeb sešus semestrus. Tā laikā tiek sniegts vienots izklāsts par dažādām filozofijas jomām, kuras skar pasauli, cilvēku un Dievu, tāpat arī ietverot filozofijas vēsturi un iepazīstinot ar zinātniskās pētniecības metodēm;
- b) otro ciklu, kurā sākas specializācija un kurš ilgst divus gadus jeb četrus semestrus. Tas veltīts padziļinātām pārdomām kādā no filozofijas jomām, šajā nolūkā studējot īpašus priekšmetus un organizējot seminārus;
- c) trešo ciklu, kurš ilgst vismaz trīs gadus un kura laikā tiek pilnveidota zinātniskā sagatavotība, jo īpaši izstrādājot doktora disertāciju.

83. pants. Pirmā cikla noslēgumā tiek iegūts bakalaura grāds, otrā cikla – specializēts maģistra/licenciāta grāds, bet trešā cikla noslēgumā – doktora grāds.

84. pants. Uzņemšanai Filozofijas fakultātē nepieciešama izglītība, kura atbilst prasībām, kas norādītas šīs konstitūcijas 32. pantā.

Ja students, kas sekmīgi apguvis filozofijas kursus Teoloģijas fakultātes pirmajā ciklā, vēlas turpināt filozofijas studijas, lai iegūtu bakalaura grādu ekleziālajā Filozofijas fakultātē, ir jāieskaita kursi, kurus šis students jau ir apguvis iepriekšminēto studiju laikā.

IV sadaļa

Citas fakultātes

85. pants. Papildus Teoloģijas, Kanonisko tiesību un Filozofijas fakultātei kanoniski ir nodibinātas vai arī var tikt nodibinātas citas fakultātes atbilstoši Baznīcas vajadzībām, lai īstenot īpašus mērķus, piemēram:

- a) lai padziļināti pētītu atsevišķus īpaši nozīmīgus jautājumus teoloģijas, jurisprudences, filozofijas un vēstures jomā;
- b) lai attīstītu citas zinātnes, pirmām kārtām jau humanitārās zinātnes, kuras ir ciešāk saistītas ar teoloģijas priekšmetiem vai evaņģelizācijas darbu;
- c) lai padziļināti pētītu literatūru, kas specifiski palīdz labāk saprast kristīgo Atklāsmi un sekmīgāk veikt evaņģelizāciju;
- d) visbeidzot, lai pamatīgāk sagatavotu gan klēriķus, gan lajus, tā ka viņi spētu pienācīgi veikt kādus īpašus apustulāta pienākumus.

86. pants. Katoliskās izglītības kongregācijas uzdevums ir atbilstoši apstākļiem izdot īpašus noteikumus attiecībā uz šīm fakultātēm vai institūtiem, kā tas tika norādīts iepriekšējās sadaļās attiecībā uz Teoloģijas, Kanonisko tiesību un Filozofijas fakultāti.

87. pants. Arī fakultātēm un institūtiem, attiecībā uz kuriem īpašie noteikumi vēl nav izdoti, jāizstrādā savi statūti, kuriem jāatbilst vispārīgajiem noteikumiem, kas izklāstīti šīs konstitūcijas pirmajā daļā, un kuros ņemts vērā attiecīgās fakultātes vai institūta īpašais veids un mērķis.

Noslēguma noteikumi

88. pants. Šī konstitūcija stāsies spēkā 2018./2019. akadēmiskā gada pirmajā dienā vai 2019. akadēmiskajā gadā saskaņā ar katra konkrētā reģiona akadēmisko kalendāru.

89. pants. § 1. Ikvienai universitātei un fakultātei līdz 2019. gada 8. decembrim Katoliskās

izglītības kongregācijai jāiesniedz savi statūti un studiju programma, kuri pārskatīti saskaņā ar šo konstitūciju.

§2. Jebkuriem statūtu vai studiju programmu grozījumiem nepieciešams Katoliskās izglītības kongregācijas apstiprinājums.

90. pants. Ikvienā fakultātē studijas jāorganizē tā, lai studenti varētu iegūt akadēmiskos/zinātniskos grādus saskaņā ar šīs konstitūcijas noteikumiem, saglabājot studentu agrāk iegūtās tiesības.

91. pants. Jauno fakultāšu statūti un studiju programmas būs jāapstiprina *ad experimentum*, tā ka trīs gadus ilgā periodā pēc šā apstiprinājuma saņemšanas tos varētu pilnveidot, lai saņemtu to galīgo apstiprinājumu.

92. pants. Tās fakultātes, kuras ir juridiski saistītas ar civilajām iestādēm, statūtu pārskatīšanai, ja tas nepieciešams, ar Katoliskās izglītības kongregācijas atļauju varēs saņemt pārskatīšanas perioda pagarinājumu.

93. pants. § 1. Katoliskās izglītības kongregācijas uzdevums būs laika gaitā un tad, kad apstākļi to prasa, ieteikt izmaiņas, kuras izdarāmas šajā konstitūcijā, lai tā pastāvīgi tiktu pielāgota ekleziālo fakultāšu jaunajām prasībām.

§2. Tikai Katoliskās izglītības kongregācija var atbrīvot no kāda šīs konstitūcijas panta vai tās Piemērošanas noteikumu ievērošanas, tas pats attiecas arī uz atsevišķo universitāšu vai fakultāšu apstiprinātajiem statūtiem un studiju programmām.

94. pants. Visi likumi un paražas, kuri ir spēkā, bet ir pretrunā šai konstitūcijai, tiek atcelti, vai tie būtu vispārēji vai vietējie, pat ja tie ir īpašas pieminēšanas vērti. Līdzīgi pilnībā tiek atceltas visas privilēģijas, kuras Svētais krēsls līdz šim kādām personām piešķīris, vai tās būtu fiziskas vai morālas, ja minētās privilēģijas ir pretrunā šīs konstitūcijas norādījumiem.

Lai viss, ko esmu noteicis šajā apustuliskajā konstitūcijā, tiek ievērots visās tā sadaļās neatkarīgi no jebkādām pretējām nostādnēm, kaut arī tās būtu īpašas pieminēšanas vērtas, un lai tas tiek publicēts oficiālajā laikrakstā *Acta Apostolicae Sedis*.

Romā, pie svētā Pētera, 2017. gada 8. decembrī,

Vissvētās Jaunavas Marijas bezvainīgās ieņemšanas svētkos,

FRANCISCUS

I PIELIKUMS

Apustuliskās konstitūcijas

Sapientia christiana (1979) preambula

I

Kristīgā gudrība, kuru Baznīca māca ar Dieva piešķirtu mandātu, pastāvīgi iedvesmo Kristum ticīgos pūlēt visus pasākumus un aktivitātes apvienot kopējā vitālā sintēzē ar reliģiskajām vērtībām, lai viss savstarpējās kopsakarībās, pakārtots šīm vērtībām, kalpotu Dieva godam un vispusīgai cilvēka attīstībai, kas ietver gan fizisko, gan garīgo labklājību.^{[89][9]}

Baznīcai uzticētā evaņģelizācijas sūtība prasa ne tikai to, lai Evaņģēlijs tiktu sludināts arvien plašākā ģeogrāfiskā apgabalā un arvien vairāk cilvēkiem, bet arī lai Evaņģēlija spēks caurstrāvētu domāšanas veidu, vērtēšanas kritērijus un uzvedības normas. Citiem vārdiem sakot, nepieciešams, lai visa cilvēces kultūra tiktu Evaņģēlija caurstrāvota.^{[90][0]}

Kultūrvidei, kurā norisinās cilvēka dzīve, ir liela ietekme uz viņa domāšanas veidu un attiecīgi arī uz rīcību. Tāpēc ticības un kultūras nošķiršana ir nopietns šķērslis evaņģelizācijas ceļā, turpretī kultūra, kuru caurstrāvo kristīgs gars, ir iedarbīgs līdzeklis, kas sekmē Labās Vēsts izplatīšanu.

Turklāt Evaņģēlijs ir paredzēts visām tautām visos laikos un vietās un nav saistīts tikai ar kādu vienu īpašu kultūru, bet gan spēj cauraust visas kultūras, izlejot pār tām dievišķās Atklāsmes gaismu un Kristū attīrot un atjaunojot cilvēku paradumus.

Šī iemesla dēļ Kristus Baznīca tiecas nest Labo Vēsti visiem sabiedrības slāņiem, lai tādējādi cilvēkus vestu pie atgriešanās gan apziņas personiskajā, gan kolektīvajā līmenī un ar Evaņģēlija gaismu cauraustu viņu darbus un pasākumus, visu viņu dzīvi un arī sociālo vidi, kurā tie atrodas.

Tādējādi Baznīca savu evaņģelizācijas sūfību veic, arī virzot uz priekšu cilvēces civilizāciju.[91][1]

II

Šajā Baznīcas darbībā attiecībā uz kultūru īpaša nozīme ir bijusi un joprojām ir katoļu universitātēm, kuru mērķis saskaņā ar to būtību ir “nodrošināt publisku, pastāvīgu un vispārēju kristīgās domas klātbūtni, visos centienos veicinot augstāku kultūru”[92][2].

Kā to atgādinājis mans godpilnais priekštecis pāvests Pijs XI apustuliskās konstitūcijas *Deus scientiarum Dominus* preambulā[93][3], Baznīcā jau tās pirmsākumos radās *didascalēia*, kuru mērķis bija sniegt kristīgo gudrību, lai tā veidotu cilvēku dzīvi un paradumus. Šajos kristīgās gudrības centros savas zināšanas ieguva izcilākie Baznīcas tēvi un doktori, skolotāji un rakstnieki.

Gadsimtu gaitā, galvenokārt pateicoties dedzīgai bīskapu un mūku rīcībai, pie katedrālēm un klosteriem tika dibinātas skolas, kurās tika mācīta gan Baznīcas doktrīna, gan laicīgā kultūra, uztverot tās kā vienotu veselumu. No šīm skolām radās universitātes, slavenās viduslaiku iestādes, kurām no paša sākuma Baznīca bija gan visaugstsirdīgākā māte, gan aizbildne.

Kad pēc tam civilās iestādes, lai veicinātu kopīgo labumu, sāka dibināt un attīstīt savas universitātes, Baznīca atbilstoši savai būtībai nepārtrauca dibināt un atbalstīt šos gudrības centrus un mācību iestādes. Par to liecina ievērojamais skaits katoļu universitāšu, kuras arī beidzamajā laikā nodibinātas gandrīz visās pasaules malās. Baznīca, apzinādamās tai uzticēto pestīšanas sūfību, kura īstenojama visā pasaulē, dara visu, lai izveidotu īpaši ciešu saikni ar šiem augstākās izglītības centriem; tā vēlas, lai tie it visur uzplauktu un sekmīgi darbotos, darot Kristus patieso vēsti arvien vairāk klātesošu cilvēces kultūras jomā.

Lai katoļu universitātes varētu labāk sasniegt šo mērķi, mans priekštecis pāvests Pijs XII centās veicināt to sadarbību un 1949. gada 27. jūlijā ar apustulisko rakstu oficiāli nodibināja Starptautisko Katoļu universitāšu federāciju, lai “tā aptvertu visas augstākās izglītības iestādes, kuras Svētais krēsls ir kanoniski nodibinājis vai nākotnē pasaulē nodibinās vai kuras tiks nepārprotami atzītas par tādām, kas ievēro katoliskās audzināšanas principus un tiem pilnībā atbilst”[94][4].

Vatikāna II koncils šī iemesla dēļ nekavējās apstiprināt to, ka “Baznīcas rūpju lokā ir augstākās izglītības mācību iestādes”, un neatlaidīgi mudināja “attīstīt .. katoļu augstskolas .., kuras mērķtiecīgi izvietotas dažādos pasaules reģionos”, norādot, ka “šo augstskolu studenti ir jāsagatavo tā, lai tie kļūtu par patiesi zinošiem cilvēkiem, kuri ir gatavi sabiedrībā uzņemties [svarīgus] pienākumus un pasaulē liecināt par ticību”[95][5]. Baznīca labi zina, ka “sabiedrības un pašas Baznīcas [nākotne] ir cieši saistīta ar augstskolās studējošo jauniešu intelektuālo izaugsmi”[96][6].

III

Taču nav nekāds pārsteigums, ka no visām katoļu universitātēm Baznīca vienmēr īpaši rūpējusies par ekleziālajām fakultātēm un universitātēm, proti, par tām, kuru uzmanības centrā ir kristīgā Atklāsme un jautājumi, kas ar to saistīti, un kuras tādējādi ir ciešāk vienotas ar Baznīcai uzticēto evaņģelizācijas sūtību.

Pirmkārt, šīm fakultātēm Baznīca uzticējusi uzdevumu īpaši rūpīgi sagatavot audzēkņus priesteru kalpojumam, teoloģijas zinātņu mācīšanai un grūtāko apustulāta uzdevumu pildīšanai. Šo fakultāšu uzdevums ir arī "veikt padziļinātus pētījumus dažādās teoloģijas zinātņu jomās, jo tie palīdzētu dziļāk izprast svēto Atklāsni, darītu arvien pieejamāku no iepriekšējām paaudzēm saņemto kristīgās gudrības mantojumu un veicinātu dialogu ar brāļiem, kuri nav vienoti ar katolisko Baznīcu, kā arī tiem, kas nav kristieši, un šajos pētījumos tiktu rastas atbildes uz jautājumiem, kas rodas saistībā ar zinātnes progresu"^[97][7].

Jaunās zinātnes un jaunie atklājumi izvirza jaunas problēmas, kuras uzdod jautājumus teoloģijai un gaida atbildi. Tāpēc nepieciešams, lai sakrālo zinātņu speciālisti, kuru galvenais pienākums ir padziļināt zināšanas par Atklāsmes patiesību ar teoloģisko pētījumu palīdzību, sadarbotos ar citu zinātņu speciālistiem neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav ticīgi, izvērtētu un skaidrotu viņu izteiktos apgalvojumus un spriestu par tiem Atklāsmes patiesības gaismā.^[98][8]

Šī pastāvīgā saikne ar realitāti teologus mudina meklēt arī atbilstošāko veidu, kā doktrīnu darīt zināmu saviem laikabiedriem dažādās kultūrās, jo "ticības mantojums jeb patiesības, kuras ietvertas mūsu godājamajā doktrīnā, ir viens, bet pilnīgi kas cits ir tas, kā šīs patiesības tiek izklāstītas, saglabājot to jēgu un nozīmi"^[99][9].

Tas viss būs ļoti noderīgi, lai Dieva tautas reliģiskais kults un morālais taisnums ietu kopsolī ar zinātnes un tehnoloģiju progresu un lai pastorālajā darbā ticīgie pakāpeniski tiktu vadīti uz arvien skaidrāku un nobriedušāku ticības dzīvi.

Taču saikne ar evaņģelizācijas sūtību pastāv arī citās fakultātēs, kurās māca priekšmetus, kas, kaut arī nav tieši saistīti ar kristīgo Atklāsni, var ievērojami palīdzēt evaņģelizācijas darbā. Tieši no šī aspekta Baznīca tās vērtē, dibinot kā ekleziālās fakultātes, un tāpēc tām ir pavisam īpaša saikne ar Baznīcas hierarhiju.

Tādējādi Apustuliskais krēsls, pildot savu sūtību, skaidri apzinās savas tiesības un pienākumu dibināt un atbalstīt ekleziālās fakultātes, kuras no tā ir atkarīgas – vai nu kā autonomas vienības, vai būdamas iekļautas universitātēs – un kuras ir paredzētas klēra un laju izglītošanai. Apustuliskais krēsls dedzīgi vēlas, lai visa Dieva tauta savu ganītāju vadībā sniegtu savu ieguldījumu, nodrošinot to, ka šie gudrības centri patiesi veicina ticības un kristīgās dzīves izaugsmi.

IV

Ekleziālajām fakultātēm – kuras ir pakārtotas Baznīcas kopīgajam labumam un tāpēc ir vērtīgas visai Baznīcas kopienai – jāapzinās sava nozīme Baznīcā un līdzdalība Baznīcas kalpojumā. Tām fakultātēm, kuras ir ciešāk saistītas ar kristīgo Atklāsmi, vienmēr jāpatur prātā uzdevums, ko Kristus, skolotāju Skolotājs, deva savai Baznīcai attiecībā uz tās kalpojumu, sacīdams: “Tāpēc ejiet un dariet par mācekļiem visas tautas, tās kristīdami Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā, tās mācīdami turēt visu, ko es jums esmu pavēlējis.” (Mt 28, 19–20) No šiem apsvērumiem izriet tas, ka šīm fakultātēm jābūt absolūti uzticīgām visai Kristus mācībai, kuras sargs un autentisks skaidrotājs cauri gadsimtiem vienmēr bijis Baznīcas maģistrs.

Bīskapu konferencēm, kuras pastāv atsevišķās tautās un reģionos, jāpējas par šīm fakultātēm, pastāvīgi sekmējot to izaugsmi un uzticību Baznīcas doktrīnai, lai šīs fakultātes visai ticīgo kopienai liecinātu par to, ka ir pilnībā veltījušās minētās Kristus pavēles izpildei. Šāda liecība vienmēr jāsniedz gan fakultātēm, gan arī katram to loceklim. Ekleziālās universitātes un fakultātes ir izveidotas tādēļ, lai celtu Baznīcu un pilnveidotu Kristum ticīgos, un tam pastāvīgi jābūt par to veiktā darba kritēriju.

Liela atbildība ir docētājiem, jo tie veic īpašu Dieva Vārda kalpojumu un studentiem ir ticības skolotāji. Tāpēc viņiem saviem studentiem un visiem ticīgajiem jāliecina par Evaņģēlija dzīvo patiesību un jāsniedz uzticības Baznīcai piemērs. Šajā sakarībā jāatceras nopietnie vārdi, kurus teicis pāvests Pāvils VI: “Teologa pienākums jāveic ar mērķi veidot Baznīcas kopienu, lai Dieva tauta augtu ticības pieredzē.”^{[100][00]}

V

Lai ekleziālās fakultātes sasniegtu savus mērķus, tās jāorganizē tā, lai atbilstu mūsdienu jaunajām prasībām. Šī iemesla dēļ Vatikāna II koncils noteica, ka jāpārskata to statūti.^{[101][01]}

Jau apustuliskā konstitūcija *Deus scientiarum Dominus*, kuru 1931. gada 24. maijā izsludināja mans priekštecis pāvests Pījs XI, savā laikā daudz paveica, lai atjaunotu augstākās ekleziālās studijas. Taču, mainoties apstākļiem, šo konstitūciju nepieciešams atbilstoši pielāgot un ieviest jauninājumus.

Pēdējo piecdesmit gadu laikā lielas izmaiņas notikušas ne tikai pilsoniskajā sabiedrībā, bet arī Baznīcā. Bijuši svarīgi notikumi, it īpaši Vatikāna II koncils, – notikumi, kas ietekmējuši ne tikai dzīvi Baznīcā, bet arī tās attiecības ar citu konfesiju kristiešiem, ar citu reliģiju pārstāvjiem un neticīgajiem, kā arī ar visiem, kas cenšas veidot cilvēcīgāku civilizāciju.

Turklāt pieaugošu interesi par teoloģiskajām zinātnēm izrāda ne tikai klērs, bet arī laji, kuri arvien lielākā skaitā mācās teoloģiskajā skolās. Attiecīgi šo skolu skaits pēdējā laikā ir ievērojami audzis.

Visbeidzot, arvien vairāk izpaužas jauna mentalitāte, kura skar gan civilo, gan ekleziālo universitāšu un fakultāšu struktūru. Tā saistīta ar pamatotu vēlmi, lai universitāšu dzīve būtu atvērta lielākai līdzdalībai. Un šo līdzdalību vēlas visi, kas jēl kādā veidā ir iesaistīti universitātes dzīvē.

Nedrīkst neņemt vērā arī to, cik ļoti pilnveidojušās pedagogijas un didaktikas metodes, – saistībā ar tām studijas jāorganizē, ievērojot jaunus kritērijus. Tāpat jāņem vērā arī saikne, kura vieno dažādas zinātnes un priekšmetus un kura kļūst arvien ciešāka, un vēlme pēc lielākas sadarbības visā augstskolas vidē.

Lai atbildētu uz šīm jaunajām prasībām, Katoliskās izglītības kongregācija atbilstoši uzdevumam, kas saņemts no koncila, jau 1967. gadā pievērsās jautājumam par atjaunotni atbilstoši koncila sniegtajiem norādījumiem. 1968. gada 20. maijā tā izsludināja dokumentu “Daži noteikumi, lai pārskatītu apustulisko konstitūciju *Deus scientiarum Dominus* par ekleziālajām akadēmiskajām studijām”, kam pēdējos gados bijusi labvēlīga ietekme.

VI

Tāču tagad šis darbs ir jāpapildina un jānoslēdz ar jaunu likumu, kas, atceļot apustulisko konstitūciju *Deus scientiarum Dominus* un tai pievienotos Piemērošanas noteikumus, kā arī normatīvus, kurus Katoliskās izglītības kongregācija publicēja 1968. gada 20. maijā, ietver dažus joprojām derīgus šo dokumentu elementus un nosaka jaunus noteikumus, saskaņā ar kuriem var turpināt un pilnveidot atjaunotni, kas jau ir veiksmīgi sākusies.

Nevienam, protams, nepaliek apslēptas grūtības, kas šķiet kā šķērslis jaunas apustuliskās konstitūcijas izsludināšanai. Vispirms jau steidzīgais laika plūdums, kurā izmaiņas notiek tik strauji, ka šķiet neiespējami izstrādāt kaut ko stabilu un pastāvīgu. Tad vēl dažādo vietu atšķirības, kas it kā pieprasa tādu plurālismu, ka šķiet gandrīz neiespējami izdot kopīgus noteikumus, kuri būtu derīgi visos pasaules reģionos.

Tāču, tā kā visā pasaulē pastāv ekleziālās fakultātes, kuras dibinājis un apstiprinājis Svētais krēsls un kuras tā vārdā piešķir akadēmiskos/zinātniskos grādus, ir nepieciešams saglabāt zināmu substanciālu vienotību, kā arī skaidri jāizvirza vispārējie noteikumi tādu akadēmisko/zinātnisko grādu iegūšanai, kuriem visur būtu vienāda vērtība.

Ir jāparūpējas par to, lai ar likumu tiktu noteikts, kas ir nepieciešams un kas, raugoties uz priekšu, būs pietiekami stabils, bet tajā pašā laikā jādod pietiekama brīvība atsevišķo fakultāšu statūtos norādīt papildu precizējumus, ņemot vērā atšķirīgos vietējos ap-stākļus un augstskolu paradumus katrā reģionā. Tādējādi netiek ne aizliegta, ne ierobežota likumīgā akadēmisko studiju izaugsme, bet gan tā tiek virzīta pa taisnu ceļu, lai gūtu labākus rezultātus. Turklāt likumīgajā fakultāšu daudzveidībā skaidri atklāsies katoliskās Baznīcas vienotība šajos augstākās izglītības centros.

Tāpēc Katoliskās izglītības kongregācija pēc mana priekšteča pāvesta Pāvila VI norādījumiem vispirms konsultējās ar pašām ekleziālajām universitātēm un fakultātēm, kā arī ar Romas kūrijas dikastērijām un citām ieinteresētajām struktūrām. Tad tika izveidota ekspertu komisija, kura minētās kongregācijas vadībā rūpīgi pārskatīja tiesisko regulējumu, kas attiecas uz ekleziālajām akadēmiskajām studijām.

Kad tas viss bija sekmīgi pabeigts, pāvests Pāvils VI, kā to bija dedzīgi vēlējies, grasījās šo konstitūciju izsludināt, taču tika aizsaukts mūžībā; līdzīgi pēkšņā nāve to liedza sniegt atklātībai arī pāvestam Jānim Pāvilam I. Tāpēc, no jauna rūpīgi apsvēris šo jautājumu, es ar savu apustulisko autoritāti izsludinu un nosaku šos likumus un noteikumus.

PIEMĒROŠANAS NOTEIKUMI, KO IZDEVUSI KATOLISKĀS IZGLĪTĪBAS KONGREGĀCIJA PAREIZAI APUSTULISKĀS KONSTITŪCIJAS *VERITATIS GAUDIUM* ĪSTENOŠANAI

Katoliskās izglītības kongregācija saskaņā ar apustuliskās konstitūcijas *Veritatis gaudium* 10. pantu attiecībā uz ekleziālajām universitātēm un fakultātēm izsludina šos Piemērošanas noteikumus, nosakot, ka tie uzticīgi jāievēro.

PIRMĀ DAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

I sadaļa

Ekleziālo universitāšu un fakultāšu būtība un uzdevumi

(apustuliskā konstitūcija, 1.–10. pants)

1. pants. § 1. Ekleziālo universitāšu un fakultāšu noteikumi tiek piemēroti *congrua congruis referendo* arī citām Svētā krēsla kanoniski dibinātām vai apstiprinātām augstākās izglītības

iestādēm, ņemot vērā to attiecīgās īpatnības un dodot tām tiesības piešķirt akadēmiskos/zinātniskos grādus ar Svētā krēsla autoritāti.

§2. Ekleziālās augstskolas un fakultātes, kā arī citas augstākās izglītības iestādes parasti tiek izvērtētas. To veic Svētā krēsla Ekleziālo universitāšu un fakultāšu izvērtēšanas un kvalitātes veicināšanas aģentūra (AVEPRO).

2. pants. Lai sekmētu zinātnisko pētījumu veikšanu, nopietni tiek ieteikts veidot specializētus pētniecības centrus, zinātniskus periodiskos izdevumus un krājumus, kā arī organizēt kongresus un īstenot jebkurus citus atbilstošus zinātniskās sadarbības veidus.

3. pants. Uzdevumi, kuru veikšanai tiek gatavoti studenti, var būt ar zinātnisku ievirzi, tādi kā pētniecība un mācīšana, vai arī saistīti ar pastorālo darbu. Šī atšķirība jāņem vērā studiju programmā un akadēmisko/zinātnisko grādu noteikšanā, taču vienmēr saglabājot studiju zinātnisko ievirzi.

4. pants. Aktīvā līdzdalība evaņģelizācijas kalpojumā attiecas uz to, ko Baznīca veic pastorālā darba, ekumenisma un misiju jomā, un pirmām kārtām ir orientēta uz ticības padziļināšanu, aizstāvēšanu un izplatīšanu, bet tālāk tai jāaizsniedz viss kultūras un sabiedrības konteksts.

5. pants. Bīskapu konferences, kuras arī šajā ziņā ir vienotas ar Apustulisko krēslu, par universitātēm un fakultātēm dzīvu interesi izrāda šādi:

1. kopā ar kancleru sekmē to izaugsmi un, respektējot zinātnes autonomiju atbilstoši Vatikāna II koncila norādījumiem, īpaši gādā par to zinātniskās pētniecības un ekleziālo aspektu;

2. attiecībā uz kopīgajām problēmām, kuras rodas konkrētajā reģionā, bīskapu konferences palīdz, iedvesmo un koordinē universitāšu un fakultāšu darbību;

3. ņemot vērā to, kas nepieciešams Baznīcai, un vajadzības, kuras saistītas ar attiecīgā reģiona kultūras attīstību, bīskapu konferences rūpējas, lai šajā reģionā būtu atbilstošs skaits šādu akadēmisko iestāžu, vienmēr saglabājot augstu zinātniskās pētniecības līmeni;

4. lai to visu paveiktu, bīskapu konferences to ietvaros izveido komisiju, kurai palīdz eksperti.

6. pants. Institūciju, kurai Katoliskās izglītības kongregācija ir devusi tiesības piešķirt tikai otrā un/vai trešā studiju cikla akadēmisko/zinātnisko grādu, sauc "Institūts *ad instar Facultatis*".

7. pants. § 1. Sagatavojot statūtus un studiju programmu, jāievēro šo Piemērošanas noteikumu I pielikuma noteikumi.

§2. Atbilstoši statūtos noteiktajām modalitātēm universitātes un fakultātes var pēc saviem ieskatiem izstrādāt reglamentu, kurā, ņemot vērā statūtus, precizēts tas, kas attiecas uz to struktūru, pārvaldību un rīcības veidu.

8. pants. § 1. Akadēmiskā/zinātniskā grāda kanoniskā vērtība nozīmē to, ka šis grāds nodrošina spēju veikt ekleziālas funkcijas, kuru pildīšanai nepieciešams akadēmiskais/zinātniskais grāds. Tas it īpaši attiecas uz teoloģijas mācīšanu fakultātēs, garīgajos semināros un līdzvērtīgās mācību iestādēs.

§2. Nosacījumi, kuriem jābūt izpildītiem, lai tiktu atzīti atsevišķi akadēmiskie/zinātniskie grādi, kas minēti apustuliskās konstitūcijas 9. pantā, attiecas ne tikai uz kompetentas vietējās vai reģionālās Baznīcas autoritātes piekrišanu, bet pirmkārt uz docētāju korpusu, studiju programmu un uz zinātniskā darba veikšanai nepieciešamo līdzekļu pieejamību.

§3. Akadēmiskie/zinātniskie grādi, kas atzīti tikai tādēļ, lai sasniegtu dažus noteiktus kanoniskus efektus, nekad nevar būt pilnīgi līdzvērtīgi kanoniskajiem akadēmiskajiem/zinātniskajiem grādiem.

II sadaļa

Akadēmiskā kopiena un tās vadība

(apustuliskā konstitūcija, 11.–21. pants)

9. pants. Kanclera pienākumi ir šādi:

1. pastāvīgi veicināt universitātes vai fakultātes izaugsmi, sekmēt tās attīstību zinātniski pētnieciskajā jomā un ekleziālo identitāti, kā arī rūpēties, lai katoliskā doktrīna tiktu pilnībā saglabāta un uzticīgi ievēroti statūti un Svētā krēsla norādījumi;

2. palīdzēt veidoties vienotībai starp visiem akadēmiskās kopienas locekļiem;

3. ieteikt Katoliskās izglītības kongregācijai tās personas, kurām saskaņā ar apustuliskās konstitūcijas 18. pantā noteikto jātiek nominētām vai apstiprinātām rektora, prezidenta vai dekāna amatā, kā arī tos pasniedzējus, attiecībā uz kuriem nepieciešams *nihil obstat*;

4. pieņemt rektora vai prezidenta, vai dekāna ticības apliecinājumu^[102][02];

5. piešķirt vai anulēt atļauju pasniedzējiem mācīt vai veikt kanonisko sūtību saskaņā ar konstitūcijas noteikumiem;

6. lūgt Katoliskās izglītības kongregācijai *nihil obstat* goda doktora nosaukuma piešķiršanai;

7. informēt Katoliskās izglītības kongregāciju par svarīgākajiem jautājumiem un ik pēc pieciem gadiem sūtīt tai sīki izstrādātu ziņojumu par universitātes vai fakultātes akadēmisko, morālo un ekonomisko stāvokli un stratēģisko plānu, pievienojot arī savu pašvērtējumu, saskaņā ar šīs pašas kongregācijas noteikto shēmu.

10. pants. Ja universitāte vai fakultāte ir atkarīga no koleģiālas autoritātes (piemēram, no bīskapu konferences), veikt kanclera pienākumus tiek iecelts kāds no tās locekļiem.

11. pants. Ja vietējais ordinārijs, kas nav kanclers, būdams atbildīgs par savas diecēzes pastorālo dzīvi, uzzina, ka universitātē vai fakultātē notiek kas tāds, kas ir pretrunā doktrīnai, morālei vai ekleziālajai disciplīnai, viņam par to jāziņo kancleram, lai tas attiecīgi rīkotos. Ja kanclers neko nedara, ordinārijs var vērsties pēc palīdzības pie Svētā krēsla, taču paliekot spēkā viņa pienākumam rīkoties pašam nopietnos gadījumos vai gadījumos, kad steidzami jārīkojas, proti, situācijās, kad briesmām pakļauta viņa diecēze.

12. pants. Apustuliskās konstitūcijas 18. pantā minētā iecelšana vai apstiprināšana nepieciešama arī tad, ja minētās amatpersonas savus pienākumus turpinās pildīt vēl vienu termiņu.

13. pants. Konstitūcijas 19. pantā sacītais sīkāk jāizskaidro universitātes vai to atsevišķo fakultāšu statūtos, kuras atkarībā no situācijas lielāku nozīmi piešķir vai nu koleģiālai, vai vienas personas īstenotai vadībai, vienmēr saglabājot abas iespējas. Jāņem vērā universitāšu prakse konkrētajā reģionā, kurā atrodas fakultāte, vai tā reliģiskā institūta prakse, kurai fakultāte ir piederīga.

14. pants. Bez universitātes padomes (akadēmiskā senāta) un fakultātes padomes, kuras pastāv it visur, lai kā tās tiktu sauktas, statūtos var atbilstoši norādīt citas īpašās padomes vai komisijas, kuras paredzētas, lai vadītu un veicinātu dažādu jomu attīstību, – zinātnes, pedagoģijas, disciplināro, ekonomisko u. c.

15. pants. § 1. Saskaņā ar konstitūciju rektors ir tas, kurš vada universitāti, prezidents – tas, kurš vada institūtu vai fakultāti *sui iuris*, bet dekāns – tas, kurš vada fakultāti, kas ir kādas universitātes sastāvā. Direktors ir tas, kurš vada tādu akadēmisko institūtu, kam ir pievienota vai iekļauta institūta statuss.

§2. Statūtos jānorāda šo pienākumu veicēju pilnvaru termiņš un tas, kādā veidā un cik reižu pēc kārtas viņus var atkārtoti apstiprināt attiecīgajā amatā.

16. pants. Rektoram vai prezidentam ir šādi pienākumi:

1. vadīt, veicināt un koordinēt visu akadēmiskās kopienas darbību;
2. pārstāvēt universitāti vai institūtu, vai fakultāti *sui iuris*;
3. sasaukt universitātes, institūta vai fakultātes *sui iuris* padomi un to vadīt saskaņā ar statūtos noteikto;
4. uzraudzīt saimniecisko lietu vadību;
5. par svarīgiem jautājumiem ziņot kancleram;
6. nodrošināt, ka ik gadus tiek elektroniski atjaunināti mācību iestādes dati Katoliskās izglītības kongregācijas datubāzē.

17. pants. Fakultātes dekāna pienākumi ir šādi:

1. veicināt un koordinēt visu fakultātes darbību, īpaši jautājumus, kuri attiecas uz studijām, un laikus gādāt par fakultātes vajadzībām;
2. sasaukt fakultātes padomi un to vadīt;
3. rektora vārdā uzņemt vai izslēgt studentus saskaņā ar statūtos noteikto;
4. ziņot rektoram par to, ko fakultāte ir paveikusi vai iesaka;
5. raudzīties, lai tiktu ievēroti augstākstāvošu amatpersonu norādījumi;
6. vismaz reizi gadā elektroniski atjaunināt fakultātes datus Katoliskās izglītības kongregācijas datubāzē.

III sadaļa

Docētāji

(apustuliskā konstitūcija, 22.–30. pants)

18. pants. § 1. Docētāji, kuri pastāvīgi saistīti ar fakultāti, pirmām kārtām ir tie, kuri pieņemti darbā pastāvīgi un uz pilnu slodzi un kuri tiek saukti par docētājiem pamatdarbā. Tiem seko viesdocētāji. Var būt lietderīgi, ka saskaņā ar akadēmisko praksi strādā arī citu kategoriju pasniedzēji.

§2. Minimālais docētāju pamatdarbā skaits fakultātē ir šāds: divpadsmit Teoloģijas fakultātē (un atkarībā no nepieciešamības vismaz trīs, kuriem ir attiecīgais akadēmiskais/zinātniskais grāds filozofijā; sal. *Piemērošanas noteikumi*, 57. pants); septiņi Filozofijas fakultātē un pieci Kanonisko tiesību fakultātē. Turklāt pieciem vai četriem jābūt augstākajos reliģijas zinātņu institūtos atkarībā no tā, vai tajā ir gan pirmais, gan otrais studiju cikls vai arī tikai pirmais cikls. Visās pārējās fakultātēs jābūt vismaz pieciem docētājiem pamatdarbā.

§3. Bez docētājiem pamatdarbā ir arī citi dažādu kategoriju pasniedzēji, pirmām kārtām tie, kuri uzaicināti no citām fakultātēm.

§4. Visbeidzot, īpašas akadēmiskās funkcijas pilda asistenti, kuriem jābūt atbilstošam zinātniskajam grādam.

19. pants. § 1. Atbilstošs doktora grāds nozīmē to, ka tas atbilst priekšmetam, kas jā māca.

§2. Teoloģijas un Kanonisko tiesību fakultātē tad, ja priekšmets ir teoloģisks vai saistīts ar teoloģiju, parasti tā docētājam nepieciešams kanoniskais doktora grāds. Ja doktora grāds nav kanonisks, tad nepieciešams vismaz kanoniskais maģistra/licenciāta grāds.

§3. Pārējās fakultātēs docētāju, kam nav ne kanoniskā doktora grāda, ne kanoniskā maģistra/licenciāta grāda, var pieņemt pastāvīgā darbā tikai tad, ja viņa sagatavotība atbilst ekleziālās fakultātes identitātei. Izvērtējot docētāju kandidatūras, uzmanība jāpievērš ne tikai nepieciešamajai kompetencei jomā, kuru tiem paredzēts uzticēt mācīt, bet arī tam, vai viņu publikācijas un ped-agoģiskā darbība ir saskaņā ar patiesību, kura tiek nodota ar ticību, un to atbalsta.

20. pants. § 1. Docētājiem, kuri ir piederīgi citām konfesijām un ekleziālajām kopienām un kuri ir pieņemti darbā saskaņā ar kompetentās ekleziālās autoritātes izdotajiem noteikumiem^{[103][03]}, atļauju mācīt dod kanclers.

§2. Docētāji, kuri ir piederīgi citām konfesijām un ekleziālajām kopienām, nedrīkst pasniegt doktrinālus studiju kursus pirmajā studiju ciklā, bet var mācīt citus priekšmetus.^{[104][04]} Otrajā studiju ciklā viņus var uzaicināt par vieslektoriem.^{[105][05]}

21. pants. § 1. Statūtos jānosaka tas, kad docētājs tiek pieņemts pastāvīgā darbā, proti, ņemot vērā *nihil obstat* saņemšanu, kas nepieciešama saskaņā ar konstitūcijas 27. pantu.

§2. Svētā krēsla *nihil obstat* ir paziņojums, kas tiek sniegts saskaņā ar konstitūcijas un īpašo statūtu noteikumiem par to, ka nekas nekavē attiecīgo kandidātu iecelt amatā, bet tas pats par sevi nepiešķir tiesības mācīt. Ja ir kāds šķērslis, tad tas jādara zināms kancleram, kas šajā sakarībā docētāju uzklausīs.

§3. Ja īpaši apstākļi, kas saistīti ar vietu un laiku, liedz lūgt Svētajam krēslam *nihil obstat*, kancleram jāsaazinās ar Katoliskās izglītības kongregāciju, lai rastu atbilstošu risinājumu.

§4. Fakultātes, kurās ir sevišķa ar konkordāta likumu noteikta kārtība, ievēro šā likuma normas un, ja tādi ir, īpašos noteikumus, kurus izdevusi Katoliskās izglītības kongregācija.

22. pants. Laika posmam starp paaugstinājumiem akadēmiskajā amatā jābūt vismaz trim gadiem, un tas jānosaka statūtos.

23. pants. § 1. Docētājiem, pirmām kārtām jau tiem, kas pieņemti pamatdarbā, jācenšas citam ar citu sadarboties. Ieteicams sadarboties arī ar citu fakultāšu pasniedzējiem, it īpaši tad, ja runa ir par radniecīgiem vai savstarpēji saistītiem priekšmetiem.

§2. Nevienam nevar būt docētājs pamatdarbā vienlaikus vairākās fakultātēs.

24. pants. § 1. Statūtos rūpīgi jānosaka procedūra, saskaņā ar kuru pasniedzēju uz laiku atstādina no amata pienākumu pildīšanas vai atbrīvo no darba, it īpaši ar doktrīnu saistītu iemeslu dēļ.

§2. Vispirms šo jautājumu jācenšas nokārtot privāti starp rektoru vai prezidentu, vai dekānu un docētāju. Ja netiek panākta vienošanās, tad šis jautājums atbilstīgi jāizskata kompetentajai padomei vai komitejai, lai pirmā lietas izskatīšana notiktu universitātē vai fakultātē. Ja ar to nepietiek, tad šo jautājumu nodod kancleram, kam kopā ar ekspertiem, kuri ir vai nu no attiecīgās universitātes vai fakultātes, vai arī no ārpusē, lieta jāizskata un jārod tai pienācīgs risinājums. Docētājam vienmēr jānodrošina tiesības zināt lietas būtību un pierādījumus, kā arī tiesības izklāstīt un aizstāvēt savus apsvērumus. Tāpat arī tiesības vērsties pēc lietas galīgā atrisinājuma pie Svētā krēsla.^{[106][06]}

§3. Taču nopietnos gadījumos vai gadījumos, kad steidzami jārikojas, kanclers, rūpējoties par studentu un ticīgo labumu, var docētāju atstādināt no amata *ad tempus* līdz parastās procedūras noslēgumam.

25. pants. Lai diecēzes klēriķi un klosterļaudis vai citas konsekrētās personas varētu kļūt par kādas fakultātes docētājiem un palikt akadēmiskajā amatā, tiem jāsaņem sava ordinārija, hierarha vai priora piekrišana saskaņā ar noteikumiem, kādus šajos jautājumos izvirzījusi kompetentā Baznīcas autoritāte.

IV sadaļa

Studenti

(apustuliskā konstitūcija, 31.–35. pants)

26. pants. § 1. Konstitūcijas 31. pantā minētie dokumenti apliecina:

1. studenta morāliskās dzīves atbilstību. Attiecībā uz klēru, semināristiem un klosterļaudīm šādu dokumentu izsniedz viņu ordinārijs, hierarhs, priors vai to pārstāvis, attiecībā uz pārējiem kandidātiem – kāda Baznīcas persona;

2. iepriekšējo studiju beigšanu. Šeit runa ir par attiecīgu izglītību apliecinošu dokumentu, kā minēts konstitūcijas 32. pantā.

§2. Tā kā prasības attiecībā uz izglītību, kas jāiegūst, lai iestātos augstskolā, dažādās valstīs atšķiras, fakultātei ir tiesības un pienākums, pamatojoties uz attiecīgo dokumentu, pārbaudīt, vai reflektants apguvis priekšmetus, kuru apguvi fakultāte uzskata par nepieciešamu.

§3. Teoloģijas fakultātēs nepieciešamas atbilstošas latīņu valodas zināšanas, lai studenti spētu saprast un izmantot teoloģisko zinātņu avotus un Baznīcas dokumentus.^[107][07]

§4. Ja reflektants kādu priekšmetu nav studējis vai ir studējis nepietiekami, fakultātei jāpieprasa, lai atbilstošā laikposmā šīs zināšanas tiktu apgūtas un tiktu pārbaudītas eksāmenā.

27. pants. Bez parastajiem studentiem, tas ir, tiem, kuri studē, lai iegūtu akadēmisko/zinātnisko grādu, lekcijas atļauts apmeklēt arī brīvklauvētājiem saskaņā ar noteikumiem, kuri norādīti statūtos.

28. pants. Studenta pāriešana no vienas fakultātes uz otru var notikt tikai akadēmiskā gada vai semestra sākumā, turklāt pēc tam, kad rūpīgi pārbaudīta viņa akadēmiskā un disciplinārā situācija. Bet jebkurā gadījumā nevienam nevar piešķirt akadēmisko/zinātnisko grādu, ja nav izpildītas visas statūtos un studiju programmā noteiktās prasības attiecīgā grāda iegūšanai.

29. pants. Noteikumos, kuri attiecas uz studenta atskaitīšanu no studijām uz laiku vai izslēgšanu no fakultātes, jānodrošina studenta tiesības sevi aizstāvēt.

V sadaļa

Darbinieki, administratīvais personāls un citi dienesti

(apustuliskā konstitūcija, 36. pants)

VI sadaļa

Studiju programma

(apustuliskā konstitūcija, 37.–44. pants)

30. pants. Studiju programma jāapstiprina Katoliskās izglītības kongregācijai. [\[108\]](#)[08]

31. pants. Ikvienas fakultātes studiju programmā jānosaka, kuri priekšmeti (galvenie un palīgpriekšmeti) ir obligāti un tātad jāapgūst visiem un kuri ir izvēles priekšmeti.

32. pants. Līdzīgi studiju programmā jāparedz praktiskās nodarbības un semināri, kuri studentiem ne tikai jāapmeklē, bet kuros arī kopā ar kursabiedriem aktīvi jāpiedalās un jāizstrādā rakstiski semināra darbi.

33. pants. § 1. Lekcijām un praktiskajām nodarbībām studiju programmā jābūt atbilstoši izkārtotām, lai veicinātu individuālās studijas un personisko darbu docētāju vadībā.

§2. Daļu no studiju kursiem var apgūt tālmācībā, ja Katoliskās izglītības kongregācijas apstiprinātajā studiju programmā tas paredzēts un precizēti tā nosacījumi, īpaši attiecībā uz eksāmeniem.

34. pants. § 1. Universitātes vai fakultātes statūtos vai reglamentā jānosaka tas, kādā veidā eksaminētājiem jāizsaka kandidātu vērtējums.

§2. Galīgajā spriedumā par kandidātiem attiecībā uz katru akadēmisko/zinātnisko grādu jāņem vērā visas atzīmes, kuras saņemtas dažādos attiecīgā studiju cikla pārbaudījumos – gan rakstiskajos, gan mutiskajos.

§3. Pieņemot eksāmenus, kuri saistīti ar akadēmiskā/zinātniskā grāda, īpaši doktora grāda, piešķiršanu, var būt lietderīgi uzaicināt arī tādus docētājus, kas nestrādā fakultātē.

VII sadaļa

Akadēmiskie/zinātniskie grādi un citi akadēmiskie tituli

(apustuliskā konstitūcija, 45.–52. pants)

35. pants. Ekleziālajās universitātēs un fakultātēs, kuras ir kanoniski nodibinātas vai apstiprinātas, akadēmisko/zinātnisko grādu piešķir ar Svētā krēsla autoritāti.

36. pants. § 1. Statūtos jānosaka nepieciešamās prasības doktora disertācijas izstrādāšanai un noteikumi tās publiskai aizstāvēšanai un publicēšanai.

§2. Disertācijas publicēšana elektroniskā veidā ir pieļaujama tad, ja studiju programmā tas paredzēts un ir izvirzīti nosacījumi, garantējot tās pastāvīgu pieejamību.

37. pants. Drukāta publicēto disertāciju kopija jānosūta Katoliskās izglītības kongregācijai. Vienu kopiju ieteicams nosūtīt arī citām ekleziālajām fakultātēm, kurās studē tās pašas zinātnes, vismaz tām, kuras atrodas tajā pašā reģionā.

38. pants. Autentiskie dokumenti par akadēmisko/zinātnisko grādu piešķiršanu jāparaksta akadēmiskajām autoritātēm, kā tas noteikts statūtos. Turklāt tie ar parakstu jāapstiprina universitātes vai fakultātes sekretāram un jāapzīmogo ar attiecīgu zīmogu.

39. pants. Valstīs, kurās to prasa starptautiskas konvencijas, ko parakstījis Svētais krēsls, un izglītības iestādēs, kuru vadība to uzskata par lietderīgu, autentiskajiem dokumentiem par akadēmiskā/zinātniskā grāda piešķiršanu pievieno dokumentu, kurā ir sīkāka informācija par pabeigto studiju programmu (piemēram, *Diploma pielikumu*).

40. pants. Goda doktora nosaukumu *honoris causa* nevar piešķirt citādi kā tikai ar kanclera piekrišanu, kas tiek dota pēc tam, kad kanclers saņēmis Svētā krēsla *nihil obstat* un uzklaušījis universitātes vai fakultātes padomes viedokli.

41. pants. Lai fakultāte papildus akadēmiskajiem/zinātniskajiem grādiem, kurus tā piešķir ar Svētā krēsla autoritāti, varētu piešķirt vēl citus titulus, nepieciešams, lai:

1. Katoliskās izglītības kongregācija būtu devusi *nihil obstat* attiecīgā titula piešķiršanai;

2. studiju programmā būtu noteikta attiecīgā titula būtība, skaidri norādot, ka tas nav akadēmiskais/zinātniskais grāds, ko piešķir ar Svētā krēsla autoritāti;
3. diplomā būtu norādīts, ka šis tituls netiek piešķirts ar Svētā krēsla autoritāti.

VIII sadaļa

Mācību līdzekļi

(apustuliskā konstitūcija, 53.–56. pants)

42. pants. Universitātei vai fakultātei nepieciešamas patiešām funkcionālas un cienīgas telpas, kas piemērotas dažādu priekšmetu mācīšanai un studentu skaitam.

43. pants. Nepieciešama bibliotēka, kurā būtu pieejami galvenie darbi, kas vajadzīgi gan pasniedzēju, gan studentu zinātniski pētnieciskajam darbam.

44. pants. Bibliotēkas noteikumiem jābūt tādiem, lai gan pasniedzējiem, gan studentiem atvieglotu tās pieejamību un izmantošanu.

45. pants. Jāveicina sadarbība un koordinācija starp vienas un tās pašas pilsētas un reģiona bibliotēkām.

IX sadaļa

Finanšu administrēšana

(apustuliskā konstitūcija, 57.–60. pants)

46. pants. § 1. Lai nodrošinātu labu pārvaldību, mācību iestādes vadībai jā rūpējas, lai regulāri saņemtu informāciju par finanšu stāvokli, un jānodrošina, ka periodiski tiek veikti precīzi auditi.

§2. Rektoram vai prezidentam ir pienākums kancleram iesniegt gadskārtējo ziņojumu par universitātes vai fakultātes ekonomisko situāciju.

47. pants. § 1. Ir jāatrod atbilstoši veidi, kā nodrošināt to, lai mācību maksa neliegtu iespēju iegūt akadēmiskos/zinātniskos grādus intelektuāli apdāvinātiem studentiem, ar kuriem saistās cerība, ka viņi kādu dienu Baznīcai būs ļoti noderīgi.

§2. Tāpēc jārūpējas par to, lai studentiem īpašu ekonomisko subsīdiju veidā radītu atbalsta sistēmu, kuru finansētu Baznīca, civilās iestādes un privātas personas.

X sadaļa

Fakultāšu plānošana un to sadarbība

(apustuliskā konstitūcija, 61.–67. pants)

48. pants. § 1. Lai dibinātu jaunu universitāti vai fakultāti, nepieciešams:

a) lai būtu skaidri redzama šāda vajadzība vai patiesa lietderība, kuru nevar panākt ar afiliāciju, agregāciju vai iekļaušanu jau esošā fakultātē;

b) lai būtu tam nepieciešamie priekšnoteikumi, no kuriem galvenie ir šādi:

1. pastāvīgā darbā pieņemti pasniedzēji (*docenti stabili*), kuru skaits un kvalifikācija atbilst fakultātes būtībai un prasībām;

2. pietiekams studentu skaits;

3. bibliotēka, kā arī citi zinātniski pētnieciskajam darbam vajadzīgie līdzekļi un telpas lekcijām;

4. universitātei vai fakultātei patiešām ir pietiekami finanšu resursi;

c) izstrādāti statūti un studiju programma, kuri atbilstu šai konstitūcijai un tās Piemērošanas noteikumiem.

§2. Katoliskās izglītības kongregācija, uzklausi bīskapu konferences un diecēzes vai eparhijas bīskapa viedokli, kas pausts, galvenokārt raugoties no pastorālā darba skatpunkta, un eks-pertus, it īpaši no tuvējām fakultātēm, attiecībā uz zinātniski pētniecisko aspektu, izlemj, vai dibināšana ir

lietderīga.

49. pants. Savukārt tad, ja runa ir par universitātes vai fakultātes apstiprināšanu, nepieciešams:

- a) lai būtu saņemta bīskapu konferences un diecēzes vai eparhijas bīskapa piekrišana;
- b) lai būtu izpildīti iepriekšminētie 48. panta 1. paragrāfa b) un c) apakšpunkta noteikumi.

50. pants. Afiliācijas nosacījumi pirmām kārtām attiecas uz docētāju skaitu un kvalifikāciju, studiju programmu, bibliotēku un tās fakultātes pienākumu palīdzēt, kura uzņemas afiliāciju. Tāpēc parasti tiek prasīts, lai fakultāte, kura uzņemas afiliāciju, un institūts, kurš kļūst par filiāli, atrastos vienā un tajā pašā valstī vai kultūras reģionā.

51. pants. § 1. Agregācija ir kāda institūta piesaistīšana fakultātei, un tā attiecas tikai uz pirmo un otro studiju ciklu. Tās mērķis ir atbilstošu akadēmisko/zinātnisko grādu piešķiršana ar fakultātes starpniecību.

§2. Iekļaušana nozīmē kāda institūta iekļaušanu fakultātē, un tā attiecas uz otro vai trešo studiju ciklu vai abiem. Tās mērķis ir atbilstošu akadēmisko/zinātnisko grādu piešķiršana ar fakultātes starpniecību.

§3. Agregācija un iekļaušana nav iespējama, ja institūts nav atbilstoši veidots, lai tajā varētu iegūt attiecīgos akadēmiskos/zinātniskos grādus. Tādējādi jābūt pamatotai cerībai, ka, pateicoties saiknei ar fakultāti, patiešām tiks sasniegts vēlamais mērķis.

52. pants. § 1. Jāsekmē sadarbība starp ekleziālajām fakultātēm, rosinot docētāju apmaiņu, savstarpējo saziņu zinātnes jomā un veicinot kopīgu pētījumu veikšanu Dieva tautas labā.

§2. Tāpat jāsekmē sadarbība ar citām fakultātēm, tostarp tām, kuras nav katoliskas, taču vienmēr jāraugās, lai saglabātu savu identitāti.

OTRĀ DAĻA

ĪPAŠIE NOTEIKUMI

I sadaļa

Teoloģijas fakultāte

(apustuliskā konstitūcija, 69.–76. pants)

53. pants. Teoloģiskie priekšmeti jāmāca tā, lai kļūtu skaidra to organiskā kopsakarība un tiktu izgaismoti dažādie aspekti un dimensijas, kuri pēc savas būtības attiecas uz Baznīcas doktrīnu. Galvenokārt te runa ir par biblisko, patristikas, vēstures, liturģijas un pastorālo aspektu. Studenti jāvirza uz dziļu vielas izpratni un tajā pašā laikā uz to, lai viņi veidotu personisku sintēzi, iegūstot prasmi likt lietā zinātniski pētnieciskās metodes, un tādējādi kļūtu spējīgi pienācīgi skaidrot Baznīcas doktrīnu.

54. pants. Izklāstot Baznīcas doktrīnu, jāņem vērā noteikumi, kas formulēti Vatikāna II koncila dokumentos[109][09], kā arī nesen klajā nākušos Svētā krēsla dokumentos[110][10], ciktāl tie attiecas arī uz akadēmiskajām studijām.

55. pants. Obligātie priekšmeti ir šādi:

1. Pirmajā studiju ciklā

a) Filozofijas priekšmeti, kas nepieciešami teoloģijas studijām, un tie pirmām kārtām ir sistemātiskā filozofija un filozofijas vēsture (antīkā, viduslaiku, modernā jeb jaunlaiku, mūsdienu). Sistemātiskā mācību procesā ne tikai jāsniedz vispārīgs ievads, bet arī jāapskata galvenās filozofijas nozares: 1) metafizika (saprasta kā esamības filozofija un dabiskā teoloģija (*Theologia naturalis*)), 2) dabas filozofija, 3) filozofiskā antropoloģija, 4) filozofiskā ētika un politiskā filozofija, 5) loģika un izziņas filozofija.

- Neskaitot humanitārās zinātnes, strikti filozofiskajos priekšmetos (sal. *Piemērošanas noteik.*, 66. panta 1. punkta a) apakšpunkts) pirmajos divos gados jāparedz iegūt vismaz 60% no visiem kredītpunktiem. Katram gadam jāparedz tāds kredītpun-ktu skaits, kas atbilst gadu ilgām pilna laika studijām augstākajā mācību iestādē.

- Ļoti vēlams, lai filozofijas kursi tiktu koncentrēti pirmajos divos filozofiski teoloģiskās formācijas gados. Šīs filozofijas studijas, kuras tiek veiktas, gatavojoties teoloģijas studijām, šajā divu gadu periodā jāsavieno ar ievadkursiem teoloģijā.

b) Šādi teoloģiskie priekšmeti:

Svētie Raksti: ievads un eksegēze;

fundamentālteoloģija, ietverot arī atsauci uz ekumenismu, nekristīgajām reliģijām un ateismu, kā arī citiem mūsdienu kultūras strāvojumiem;

dogmatiskā teoloģija;

morālteoloģija un garīgās dzīves teoloģija;

pastorālteoloģija;

liturģija;

Baznīcas vēsture, patroloģija un arheoloģija;

kanoniskās tiesības.

c) palīgpriekšmeti, tas ir, dažas zinātnes par cilvēku, latīņu valoda un papildus Bībeles valodas atkarībā no tā, cik tās vajadzīgas nākamajos studiju ciklos.

2. Otrajā studiju ciklā – īpaši priekšmeti, kurus ir lietderīgi iedalīt dažādās sekcijās atbilstoši specializācijai, iekļaujot praktiskos darbus un seminārus, kā arī īpašu noslēguma rakstu darbu.

3. Trešajā studiju ciklā – studiju programmā jānosaka, vai tiek mācīti īpaši priekšmeti un kuri, kopā ar attiecīgiem praktiskajiem darbiem un semināriem, kā arī jānosaka, kuras senās un mūsdienu valodas studentam jāsaprot tādā līmenī, lai varētu izstrādāt disertāciju.

56. pants. Piecus gadus ilgajā pirmajā vispārējās sagatavošanas ciklā pienācīgi jā rūpējas par to, lai visi priekšmeti tiktu mācīti noteiktā sistemātiskā kārtībā, sniedzot plašu ieskatu un ar tiem atbilstīgām metodēm, tā ka harmoniski un efektīvi nodrošinātu studentu nopietnu, organisku un pilnīgu teoloģisko sagatavotību, kas viņus darītu spējīgus vai nu turpināt studijas nākamajā ciklā, vai pienācīgi veikt noteiktus pienākumus Baznīcā.

57. pants. Filozofija jā māca vismaz trim docētājiem, kam ir nepieciešamais akadēmiskais/zinātniskais grāds filozofijā (sal. *Piemērošanas noteik.*, 19. pants un 67. panta 2. paragrāfs). Tiem jābūt pieņemtiem pastāvīgā darbā, t. i., uz pilnu slodzi, pasniedzot filozofiju un veicot pētījumus.

58. pants. Papildus eksāmeniem vai tiem līdzvērtīgiem pārbaudījumiem, kas attiecas uz katru priekšmetu, pirmā un otrā studiju cikla noslēgumā jābūt visaptverošam eksāmenam vai tam līdzvērtīgam gala pārbaudījumam, kurā students pierādītu, ka ir pilnībā ieguvis attiecīgajā studiju ciklā paredzēto zinātnisko izglītību.

59. pants. Fakultātei jāprecizē, ar kādiem nosacījumiem studenti, kas pilnībā pabeiguši filozofijas un teoloģijas studijas garīgajā seminārā vai kādā citā kongregācijas atzītā augstskolā, var tikt uzņemti otrajā studiju ciklā. Pirms tam fakultātei rūpīgi jāizvērtē viņu iepriekšējās studijas un, ja nepieciešams, jānosaka īpašu kursu apmeklēšana un papildu eksāmeni.

II sadaļa

Kanonisko tiesību fakultāte

(apustuliskā konstitūcija, 77.–80. pants)

60. pants. Kanonisko tiesību fakultātē – vai tās būtu latīņu vai Austrumu Baznīcu kanoniskās tiesības – jāraugās, lai zinātniski tiktu apskatīti gan Baznīcas likumu vēsture un teksti, gan likumu kopsakarība un dispozīcija, gan to teoloģiskie pamati.

61. pants. Obligātie priekšmeti ir šādi:

1. Pirmajā studiju ciklā:

a) filozofijas elementi – filozofiskā antropoloģija, metafizika, ētika;

b) teoloģijas elementi – ievads Svētajos Rakstos, fundamentālteoloģija, dievišķā Atklāsme, tās tālāknodošana un ticamība, Trīsvienības teoloģija, kristoloģija, mācība par Dieva žēlastību, īpašā veidā – eklezioloģija, vispārējā un īpašā sakramentu teoloģija un vispārējā un īpašā morālteoloģija;

c) kanonisko tiesību pamatstruktūras (*institutiones generales*);

d) latīņu valoda.

2. Otrajā studiju ciklā:

a) Kanonisko tiesību kodekss vai Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss – visas to daļas – un citi spēkā esošie kanoniskie normatīvi;

b) ar tiem saistītie priekšmeti – kanonisko tiesību teoloģija, tiesību filozofija, romiešu tiesību pamatjēdzieni, civiltiesību elementi, kanonisko tiesību pamatstruktūru vēsture, kanonisko tiesību avotu vēsture, attiecības starp Baznīcu un pilsonisko sabiedrību, kanoniskā administratīvā un tiesu prakse;

c) ievads Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodeksā studentiem, kuri studē Romas katoļu Baznīcas kanonisko tiesību fakultātē, un ievads Romas katoļu Baznīcas kanonisko tiesību kodeksā studentiem, kas studē Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību fakultātē;

d) latīņu valoda;

e) izvēles studiju kursi, praktiskās nodarbības un semināri, kas paredzēti attiecīgajā fakultātē.

3. Trešajā studiju ciklā:

a) kanoniskā latīņu valoda;

b) izvēles studiju kursi vai praktiskās nodarbības, kas paredzētas attiecīgajā fakultātē.

62. pants. § 1. Studentus, kuri sekmīgi beiguši filozofijas un teoloģijas studiju programmu garīgajā seminārā vai kādā Teoloģijas fakultātē, var tūlīt pat uzņemt otrajā studiju ciklā, ja vien dekāns par lietderīgu vai nepieciešamu neuzskata to, ka pirms uzņemšanas viņiem jābeidz sagatavošanās kursi latīņu valodas vai kanonisko tiesību pamatjēdzienu apguvei.

Studentus, kuri pierāda, ka ir studējuši kādus no pirmā studiju cikla priekšmetiem attiecīgā fakultātē vai augstskolā, var atbrīvot no šo priekšmetu studijām.

§2. Studentus, kuriem ir akadēmiskais/zinātniskais grāds civiltiesībās, var atbrīvot no atsevišķu otrā studiju cikla priekšmetu studijām (piemēram, romiešu tiesību un civiltiesību studijām), bet tos nevar atbrīvot no trīs gadus ilgajām maģistra/licenciāta studijām.

§3. Pēc otrā studiju cikla beigšanas studentiem jāprot latīņu valoda tādā līmenī, lai spētu labi saprast Kanonisko tiesību kodeksu un Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodeksu, kā arī citus kanoniskos dokumentus. Trešajā studiju ciklā studentiem bez latīņu valodas, kura jāprot tādā līmenī, lai viņi spētu pareizi interpretēt tiesību avotus, jāzina arī citas valodas, kuru prasme nepieciešama disertācijas izstrādāšanai.

63. pants. Papildus eksāmeniem vai tiem līdzvērtīgiem pārbaudījumiem, kas attiecas uz katru priekšmetu, otrā studiju cikla noslēgumā jābūt visaptverošam eksāmenam vai tam līdzvērtīgam pārbaudījumam, kurā students pierādītu, ka ir pilnībā ieguvis otrajā studiju ciklā paredzēto zinātnisko izglītību.

Filozofijas fakultāte

(apustuliskā konstitūcija, 81.–84. pants)

64. pants. § 1. Ekleziālajā Filozofijas fakultātē pētījumiem filozofijas jomā un tās mācīšanai jāsakņojas “filozofijas mantojuma nezūdošajās vērtībās”^[111][11] – mantojumā, kas attīstījies vēstures gaitā. Īpaša uzmanība jāpievērš svētā Akvīnas Toma veikumam. Tajā pašā laikā filozofijas mācīšanai ekleziālajā fakultātē jābūt atvērtai ieguldījumam, ko snieguši un turpina sniegt jaunākie pētījumi. To darot, jāuzsver gudrības un metafiziskā dimensija filozofijā.

§2. Pirmajā studiju ciklā filozofija jā māca tā, lai studenti, kas iegūst bakalaura grādu, nonāktu līdz pamatīgai un iekšēji vienotai doktrīnas sintēzei kopsavilkumā, iemācītos izvērtēt dažādas filozofijas sistēmas, par tām spriest un pakāpeniski pierastu pie personiskas filozofiskās refleksijas.

§3. Ja teoloģijas studiju pirmā cikla studenti apmeklē filozofijas pirmā cikla lekcijas Filozofijas fakultātē, tad jāraugās, lai tiktu saglabātas katra studiju virziena satura un mērķa īpašās iezīmes. Šādu filozofijas studiju noslēgumā netiek piešķirts akadēmiskais grāds filozofijā (sal. *Veritatis gaudium*, 74. panta a) apakšpunkts), bet studenti var lūgt sertifikātu, kas apliecinātu, kādus studiju kursus viņi apguvuši un cik kredītpunktu ieguvuši.

§4. Pirmajā studiju ciklā iegūtās zināšanas var pilnveidot nākamajā ciklā, kurā sākas specializācija, vairāk pievēršoties kādai konkrētai filozofijas jomai un vairāk nododoties filozofiskajai refleksijai.

§5. Ir lietderīgi skaidri nošķirt studijas ekleziālajā Filozofijas fakultātē no filozofijas studijām, kuras ir daļa no studiju pro-grammas Teoloģijas fakultātē vai garīgajā seminārā. Ja izglītības iestādē, kurā ir gan ekleziālā Filozofijas fakultāte, gan Teoloģijas fakultāte, filozofijas kurss, kas ir daļa no piecus gadus ilgā pirmā studiju cikla Teoloģijas fakultātē, tiek apgūts Filozofijas fakultātē, amatpersona, kura pieņem lēmumus attiecībā uz programmu, ir Teoloģijas fakultātes dekāns, kas šos lēmumus pieņems, tos saskaņojot ar spēkā esošo likumu un veicinot ciešu sadarbību ar Filozofijas fakultāti.

65. pants. Mācot filozofiju, jāievēro attiecīgie noteikumi, kas ietverti Vatikāna II koncila dokumentos^[112][12] un citos pēdējā laikā izdotos Svētā krēsla dokumentos, ciktāl tie attiecas arī uz akadēmiskajām studijām^[113][13].

66. pants. Priekšmeti, kas tiek mācīti dažādos studiju ciklos, ir šādi:

1. Pirmajā studiju ciklā:

a) Obligātie pamatpriekšmeti:

- Vispārīgais ievads, kas īpaši paredz atklāt filozofijas gudrības dimensiju.
- Galvenie filozofijas priekšmeti: 1) metafizika (saprasta kā esamības filozofija un dabiskā teoloģija (*Theologia naturalis*)), 2) dabas filozofija, 3) filozofiskā antropoloģija, 4) filozofiskā ētika un politiskā filozofija, 5) loģika un izziņas filozofija. Īpaši nozīmīga ir metafizika – šim priekšmetam jāparedz atbilstošs kredītpunktu skaits.
- Filozofijas vēsture – antīkā, viduslaiku, modernā jeb jaunlaiku un mūsdienu filozofija. Rūpīga to filozofisko strāvojumu izpēte, kuriem bijusi lielākā ietekme, tiek veikta, papildinot to, ja iespējams, ar nozīmīgāko autoru tekstu lasīšanu. Pēc vajadzības var pievienot vietējo filozofiju studijas.

Obligāto pamatpriekšmetu kredītpunktu skaitam no kopējā pirmo studiju cikla kredītpunktu skaita jābūt vismaz 60%, un tas nedrīkst pārsniegt 70%.

b) Obligātie papildpriekšmeti:

- Saiknes starp prātu un kristīgo ticību jeb filozofiju un teoloģiju studijas no sistemātiskā un vēsturiskā skatpunkta, raugoties, lai tiktu saglabāta gan abu jomu autonomija, gan to savstarpējā saistība.
- Latīņu valoda, lai studenti spētu saprast filozofiskos darbus (īpaši kristīgo autoru), kuri sarakstīti šajā valodā. Latīņu valodas prasme jāpārbauda pirmo divu studiju gadu laikā.
- Kāda no modernajām valodām, kura nav dzimtā valoda un kuras prasme jāpārbauda pirms trešā studiju gada noslēguma.
- Ievads studiju un zinātniski pētnieciskā darba metodoloģijā, iepazīstinot arī ar pētniecības instrumentiem un argumentācijas diskursa praksi.

c) Izvēles papildpriekšmeti:

- Literatūras un mākslas elementi.
- Atsevišķu humanitāro zinātņu vai dabaszinātņu (piemēram, psiholoģijas, socioloģijas, vēstures, bioloģijas, fizikas) elementi. Īpaši jāraugās, lai tiktu izveidota saikne starp minētajām zinātnēm un filozofiju.
- Pēc izvēles vēl citi filozofijas priekšmeti, piemēram, zinātņu filozofija, kultūras filozofija, mākslas filozofija, tehnoloģiju filozofija, valodas filozofija, tiesību filozofija, reliģijas filozofija.

2. Otrajā studiju ciklā:

- daži īpaši priekšmeti, kas sakārtoti dažādos sektoros atbilstoši dažādiem specializācijas virzieniem kopā ar atbilstīgiem praktiskajiem darbiem un semināriem, tostarp īpašu noslēguma rakstu darbu.
- Sengrieķu valodas apguve vai šīs valodas prasmes pilnveidošana, vai otras tādas modernās valodas apguve, kura atšķiras no pirmajā studiju ciklā studētās, vai arī iepriekš apgūtās valodas prasmes pilnveidošana.

3. Trešajā studiju ciklā:

Fakultātes studiju programmā jānosaka, vai tiek mācīti īpaši priekšmeti un kuri tie ir, kopā ar praktiskajiem darbiem un semināriem. Nepieciešams apgūt vēl kādu svešvalodu vai pilnveidot kādas jau agrāk apgūtās valodas prasmi.

67. pants. § 1. Fakultātē uz pilnu slodzi jāstrādā vismaz septiņiem atbilstoši kvalificētiem docētājiem, lai varētu nodrošināt ikviena obligātā pamatpriekšmeta mācīšanu (sal. *Piemērošanas noteik.*, 66. panta 1. punkts; 48. panta 1. paragrāfa b) apakšpunkts).

Jo īpaši pirmajā studiju ciklā jābūt vismaz pieciem pastāvīgā darbā pieņemtiem docētājiem ar šādu priekšmetu izkārtojumu: vienam, kas pasniedz metafiziku, vienam dabas filozofijas docētājam, vienam filozofiskās antropoloģijas docētājam, vienam filozofiskās ētikas un politiskās filozofijas docētājam un vienam loģikas un izziņas filozofijas docētājam.

Attiecībā uz pārējiem obligātajiem un izvēles priekšmetiem fakultāte var lūgt citu docētāju palīdzību.

§2. Docētājs ir kvalificēts mācīt ekleziālā mācību iestādē, ja ir ieguvis nepieciešamo akadēmisko/zinātnisko grādu ekleziālajā Filozofijas fakultātē (sal. *Piemērošanas noteik.*, 19. pants).

§3. Ja docētājam nav ne kanoniskā doktora, ne kanoniskā maģistra/licenciāta grāda, viņu var pieņemt pastāvīgā darbā tikai tad, ja viņa izglītība filozofijā gan attiecībā uz saturu, gan metodi atbilst ekleziālajā fakultātē noteiktajam. Izvērtējot docētāju kandidatūras ekleziālajā Filozofijas fakultātē, uzmanība jāpievērš nepieciešamajai kompetencei priekšmetos, kas viņiem uzticēti mācīt; atbilstīgai atvērtībai uz zināšanu kopumu; saskaņai ar ticības mācīto patiesību viņu publikācijās un pedagoģiskajā darbībā; atbilstoši padziļinātai izpratnei par harmoniju starp ticību un prātu.

§4. Nepieciešams nodrošināt to, lai ekleziālajā Filozofijas fakultātē vairākums docētāju

pamatdarbā vienmēr būtu ar ekleziālo doktora grādu filozofijā vai tad, ja doktora grāds filozofijā iegūts neekleziālā universitātē, docētājam būtu arī ekleziālais maģistra/licenciāta grāds teoloģijā.

68. pants. Parasti, lai studentu varētu uzņemt otrajā filozofijas studiju ciklā, nepieciešams, lai viņš būtu ieguvis ekleziālo bakalaura grādu filozofijā.

Ja students filozofiju studējis neekleziālā Filozofijas fakultātē katoļu universitātē vai kādā citā augstākās izglītības iestādē, viņu var uzņemt otrajā studiju ciklā tikai pēc tam, kad, nokārtojis attiecīgu eksāmenu, viņš pierādījis, ka viņa sagatavotība ir saderīga ar to, ko piedāvā ekleziālā Filozofijas fakultāte, un pēc tam, kad ir novērsti iespējamie trūkumi zināšanās attiecībā uz pirmā studiju cikla paredzēto ilgumu un programmu, kā noteikts šajos *Piemērošanas noteikumos*. Kursu izvēlei jāveicina mācīto priekšmetu sintēze (sal. *Veritatis gaudium*, 82. panta a) apakšpunkts). Kad students beidzis šīs papildstudijas, viņš gan nesaņem ekleziālā bakalaura grādu filozofijā, taču viņu uzņem otrajā studiju ciklā.

69. pants. § 1. Ņemot vērā reformu attiecībā uz pirmo ekleziālo filozofijas studiju ciklu, kurš ilgst trīs gadus un kura noslēgumā tiek piešķirts bakalaura grāds filozofijā, afiliācijai filozofijā jābūt saskaņā ar to, kas noteikts attiecībā uz pirmo studiju ciklu jautājumā par tā ilgumu un studiju programmu (sal. *Piemērošanas noteik.*, 66. panta 1. punkts). Afiliētajā institūtā jābūt vismaz pieciem pastāvīgā darbā pieņemtiem docētājiem ar nepieciešamo kvalifikāciju (sal. *Piemērošanas noteik.*, 67. pants).

§2. Ņemot vērā reformu attiecībā uz otro ekleziālo filozofijas studiju ciklu, kurš ilgst divus gadus un kura noslēgumā tiek piešķirts maģistra/licenciāta grāds filozofijā, agregācijai filozofijā jābūt saskaņā ar to, kas noteikts attiecībā uz pirmo un otro studiju ciklu jautājumos par studiju ilgumu un studiju programmu (sal. *Veritatis gaudium*, 74. panta a) un b) apakšpunkts; *Piemērošanas noteik.*, 66. pants). Agregāciju saņēmušajā institūtā jābūt vismaz sešiem pastāvīgā darbā pieņemtiem docētājiem ar nepieciešamo kvalifikāciju (sal. *Piemērošanas noteik.*, 67. pants).

§3. Ņemot vērā reformu attiecībā uz filozofijas kursu, kas iekļauts teoloģijas studiju pirmajā ciklā, kurš noslēdzas ar bakalaura grādu teoloģijā, filozofijas studijām ar afiliāciju teoloģijā jābūt saskaņā ar to, kas noteikts attiecībā uz studiju programmu (sal. *Piemērošanas noteik.*, 55. panta 1. punkts). Jābūt vismaz diviem pastāvīgā darbā pieņemtiem filozofijas docētājiem.

IV sadaļa

Citas fakultātes

(apustuliskā konstitūcija, 85.–87. pants)

70. pants. Lai sasniegtu apustuliskās konstitūcijas 85. pantā noteiktos mērķus, jau ir nodibinātas un apstiprinātas šādas fakultātes vai institūti *ad instar Facultatis*, kuri ir tiesīgi ar Svētā krēsla autoritāti piešķirt zinātniskos grādus:

- Arābu un islāma studijas;
- Baznīcas vēsture;
- Bioētika;
- Bībeles studijas;
- Garīgums;
- Kristīgā arheoloģija, Tiesību zinātnes;
- Kristīgā un klasiskā literatūra;
- Misioloģija;
- Orientālistika;
- Pedagoģijas zinātne;
- Psiholoģija;
- Reliģijas zinātnes;
- Sabiedrības saziņa;
- Sakrālā mūzika;
- Seno Austrumu studijas;
- Sociālās zinātnes;
- Studijas par laulību un ģimeni;
- Tiesību zinātnes.

Viņa svētība pāvests Francisks ir apstiprinājis un noteicis publicēt visus un ikvienu no šiem Piemērošanas noteikumiem neatkarīgi no jebkādām pretējām nostādnēm.

*Roma, Katoliskās izglītības kongregācijas birojs,
2017. gada 27. decembrī, svētā apustuļa un evaņģēlista Jāņa svētkos.*

Džuzepe kardināls Versaldi [*Giuseppe Cardinal Versaldi*],

prefekts

Andželo Vinčenco Dzani [*Angelo Vincenzo Zani*],

Volturmo titulārais arhibīskaps,

sekretārs

I PIELIKUMS

Attiecībā uz Piemērošanas noteikumu 7. pantu

**Noteikumi par augstskolas vai fakultātes
statūtu sagatavošanu**

Nemot vērā to, kas sacīts apustuliskajā konstitūcijā un tai pievienotajos Piemērošanas noteikumos, bet specifiskos un mainīgos aspektus regulējot ar iekšējo reglamentu, universitātes vai fakultātes statūtos galvenokārt jānorāda šādi aspekti:

Universitātes vai fakultātes nosaukums, būtība un mērķis (priekšvārdā – īss ieskats tās vēsturē).

Vadība – kanclers; amatpersonas un koleģiālās institūcijas, kuras īsteno vadību, un to konkrētās

funkcijas; veids, kā amatpersonas tiek ievēlētas, un to pilnvaru termiņš; kā tiek veidotas koleģiālās institūcijas, t. i., kā tiek ievēlēti padomju locekļi, to pilnvaru termiņš.

Docētāji – to minimālais skaits katrā fakultātē; kārtība, kādā tiek iedalīti docētāji, kuri pieņemti pastāvīgā darbā, un tie, kuri nav pieņemti pastāvīgā darbā; kādas prasības tiem tiek izvirzītas; kā viņi tiek pieņemti darbā, iecelti amatā un paaugstināti amatā, un kā viņi tiek atbrīvoti no amata (aprakstīt attiecīgos iemeslus un procedūras); viņu tiesības un pienākumi.

Studenti – priekšnoteikumi uzņemšanai; iemesli un procedūras viņu atskaitīšanai; viņu tiesības un pienākumi.

Darbinieki, administratīvais personāls un citi dienesti – viņu pienākumi un tiesības.

Akadēmiskie/zinātniskie grādi – kādi akadēmiskie/zinātniskie grādi tiek iegūti katrā fakultātē un ar kādiem nosacījumiem; cita veida kvalifikācijas, kas tiek piešķirtas.

Mācību palīg līdzekļi un informācijas ieguves iespējas – bibliotēka un tas, kā nodrošināt tās uzturēšanu un attīstību; citi mācību palīg līdzekļi un, ja nepieciešams, laboratorijas pētnieciskajai darbībai.

Finanšu administrēšana – universitātes vai fakultātes saimnieciskais īpašums, finansējums un tā administrēšana; noteikumi, kas attiecas uz vadības, docētāju un administratīvā personāla algām; mācību maksa; ekonomiskā palīdzība studentiem.

Saikne ar citām fakultātēm un institūtiem utt.

Studiju programma

1. Kāda ir katras fakultātes studiju programma.
2. Kādi studiju cikli paredzēti.
3. Kādi priekšmeti tiek mācīti – kuri no tiem ir obligāti, stundu skaits, apmeklējums.
4. Kādi semināri un praktiskās nodarbības paredzētas.
5. Kādi eksāmeni un citi tiem līdzvērtīgi pārbaudījumi paredzēti.
6. Iespējamās modalitātes attiecībā uz tālmācību.

II PIELIKUMS

Attiecībā uz Piemērošanas noteikumu 70. pantu

Ekleziālo studiju jomas saskaņā ar to pašreizējo (2017) akadēmisko kārtību Baznīcā

SARAKSTS

Piezīme. Atsevišķās studiju jomas, kuras šeit uzskaitītas alfabētiskā secībā, jau pastāv. Katrai no tām pakārtotas dažādas specializācijas iespējas.

Specializācijas iespējas, kādas šobrīd pastāv, atrodamas ekleziālo augstākās izglītības iestāžu datubāzē, kas pieejama tīmekļa vietnē www.educatio.va.

Turklāt šajā datubāzē iekļautas visas augstākās izglītības iestādes, kuras dibinājusi vai apstiprinājusi Katoliskās izglītības kongregācija un kuras ir daļa no Svētā krēsla izglītības sistēmas.

- Arābu un islāma studijas
- Baznīcas vēsture
- Bioētika
- Bībeles studijas
- Filozofija
- Garīgums
- Kanoniskās tiesības
- Kristīgā arheoloģija
- Kristīgā un klasiskā literatūra

- Liturģija
- Misioloģija
- Orientālistika
- Pedagoģijas zinātne
- Psiholoģija
- Reliģijas zinātnes
- Sabiedrības saziņa
- Sakrālā mūzika
- Seno Austrumu studijas
- Sociālās zinātnes
- Studijas par laulības un ģimenes jautājumiem
- Teoloģija
- Tiesību zinātnes

- [1] [] Sal. sv. Augustīns, *Atzīšanās*, 1, 1. – Rīga, Liepnieks & Rītups, 2008, 3. lpp.
- [2] [] Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 22. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 767. lpp.
- [3] [] Jānis Pāvils II, ap. konst. *Sapientia christiana*, Preambula, III (sal. I pielikums).
- [4] [] Francisks, Videovēstījums starptautiskajam teoloģijas kongresam, kas notika Argentīnas Katoliskajā pontifikālajā universitātē *Santa Maria de los Buenos Aires* 2015. g. 1.–3. septembrī.
- [5] [] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 14. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 417. lpp.
- [6] [] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 16. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 419. lpp.
- [7] [] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 16. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 421. lpp.
- [8] [] Sal. Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 16. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 421.–423. lpp.
- [9] [] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 19. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 423. lpp.
- [10] [0] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 20. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 425. lpp.

- [11] [1] Jānis Pāvils II, ap. konst. *Sapientia christiana*, Preambula, I.
- [12] [2] Jānis Pāvils II, enc. *Fides et ratio*, 85: AAS 91 (1999).
- [13] [3] Pāvils VI, enc. *Populorum progressio*, 14: AAS 59 (1967), 264. lpp.
- [14] [4] Pāvils VI, enc. *Populorum progressio*, 20: AAS 59 (1967), 267. lpp.
- [15] [5] Benedikts XVI, enc. *Caritas in veritate*, 42. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 54. lpp.
- [16] [6] Sal. Benedikts XVI, enc. *Caritas in veritate*, 54. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 131. lpp.; Vatikāna II koncils, dogm. konst. *Lumen gentium*, 1. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 135. lpp.
- [17] [7] Benedikts XVI, enc. *Caritas in veritate*, 33. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 40. lpp.
- [18] [8] Sal. Benedikts VI, enc. *Caritas in veritate*, 30. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 34. lpp.
- [19] [9] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 5. nod. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 145.–163. lpp.
- [20] [0] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 30. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 25. lpp.
- [21] [1] Sal. Francisks, uzruna 5. Itālijas Baznīcas nacionālajā sanāksmē, Florence, 2015. g. 10. novembris.
- [22] [2] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 55. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 40. lpp.
- [23] [3] Francisks, enc. *Laudato si'*, 139. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 86. lpp.
- [24] [4] Francisks, enc. *Laudato si'*, 61. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 40. lpp.
- [25] [5] Francisks, enc. *Laudato si'*, 194. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 115. lpp.
- [26] [6] Francisks, enc. *Laudato si'*, 53. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 36. lpp.; sal. *turpat*, 105.
- [27] [7] Sal. Francisks, enc. *Laudato si'*, 114. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 72. lpp.
- [28] [8] Francisks, Uzruna, tiekoties ar Pontifikālās Gregora universitātes saimi un Pontifikālā Bībeles institūta un Pontifikālā Austrumu institūta pārstāvjiem, 2014. g. 10. aprīlis: AAS 106 (2014), 374. lpp.
- [29] [9] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 11. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 12. lpp.
- [30] [0] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 165. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 99. lpp.
- [31] [1] Sal. Vatikāna II koncils, dogm. konst. *Lumen gentium*, 1. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 135. lpp.
- [32] [2] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 111. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 69. lpp.
- [33] [3] Sal. Francisks, bulla *Misericordiae Vultus*, ar kuru tika izsludināts Dieva žēlsirdībai veltītais ārkārtas Jubilejas gads, 2015. g. 11. aprīlis.
- [34] [4] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 87 un 272. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 57.–58. lpp.; 152.–153. lpp.
- [35] [5] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 92. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 60. lpp.
- [36] [6] Sal. Francisks, enc. *Laudato si'*, 49. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 33. lpp.
- [37] [7] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 4. nod. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 105.–143. lpp.
- [38] [8] Taisnīguma un miera pontifikālā padome, Baznīcas sociālās mācības kompendijs, 52; sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 178. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 105.–106. lpp.
- [39] [9] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 195. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 116. lpp.

- [40] [0] Francisks, enc. *Laudato si'*, 240. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 139. lpp.
- [41] [1] Sal. Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 239. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 134. lpp.
- [42] [2] Benedikts XVI, enc. *Caritas in veritate*, 4. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 7. lpp.
- [43] [3] Jānis Pāvils II, ap. konst. *Sapientia christiana*, Preambula, III; sal. Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 62. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 767. lpp.
- [44] [4] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 74. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 49.–50. lpp.
- [45] [5] Benedikts XVI, enc. *Caritas in veritate*, 31. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 37. lpp.
- [46] [6] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 134. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 82. lpp.
- [47] [7] Džons Henrijs Ņūmens, *The Idea of a University*, Discourse VII, 7.
- [48] [8] Antonio Rosmīni, *Delle cinque piaghe della Santa Chiesa*, a cura di A. Valle (Opere di Antonio Rosmini, 56. vol.) Città Nuova Ed., Roma, 1998, CH. II, *passim*.
- [49] [9] Francisks, enc. *Laudato si'*, 164. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 99. lpp.
- [50] [0] Francisks, enc. *Laudato si'*, 164. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 99. lpp.
- [51] [1] Francisks, Videovēstījums starptautiskajam teoloģijas kongresam, kas notika Argentīnas Katoliskajā pontifikālajā universitātē *Santa Maria de los Buenos Aires* 2015. g. 1.–3. septembrī.
- [52] [2] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 236. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 133. lpp.
- [53] [3] Jānis Pāvils II, ap. vēst. *Novo millennio ineunte*, 40. – Rīga, Rīgas metropolijas Romas katoļu kūrīja, 2001, 42. lpp.
- [54] [4] Jānis Pāvils II, ap. vēst. *Novo millennio ineunte*, 40. – Rīga, Rīgas metropolijas Romas katoļu kūrīja, 2001, 42. lpp.
- [55] [5] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 116. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 72. lpp.
- [56] [6] Benedikts XVI, Katehēze, 2006. g. 26. aprīlis.
- [57] [7] Francisks, Videovēstījums starptautiskajam teoloģijas kongresam, kas notika Argentīnas Katoliskajā pontifikālajā universitātē *Santa Maria de los Buenos Aires* 2015. g. 1.–3. septembrī, atsaucoties uz *Evangelii gaudium*, 115.
- [58] [8] Francisks, vēstule Argentīnas Katoliskās pontifikālās universitātes rektoram saistībā ar Teoloģijas fakultātes simto gadskārtu, 2015. g. 3. marts.
- [59] [9] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 227 un 228. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 129.–130. lpp.
- [60] [0] Jānis Pāvils II, ap. konst. *Sapientia christiana*, Preambula, III.
- [61] [1] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 133. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 81. lpp.
- [62] [2] Sal. Francisks, enc. *Laudato si'*, 47. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 31. lpp.; Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 50. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 37. lpp.
- [63] [3] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 45. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 33. lpp.
- [64] [4] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 132. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 81. lpp.
- [65] [5] Francisks, enc. *Laudato si'*, 201. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 119. lpp.
- [66] [6] Francisks, Videovēstījums starptautiskajam teoloģijas kongresam, kas notika Argentīnas Katoliskajā pontifikālajā universitātē *Santa Maria de los Buenos Aires* 2015. g. 1.–3. septembrī.

- [67] [7] Francisks, enc. *Laudato si'*, 202. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 120. lpp.
- [68] [8] Francisks, ap. pamud. *Evangelii gaudium*, 278. – Rīga, KALA Raksti, 2014, 156. lpp.
- [69] [9] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 815. kanons.
- [70] [0] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 817. kanons; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 648. kanons.
- [71] [1] Sal. Jānis Pāvils II, ap. konst. *Ex corde Ecclesiae*, 1. punkts, § 2, AAS 82 (1990), 1502. lpp.
- [72] [2] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 816. kanona § 1; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 649. kanons; Jānis Pāvils II, ap. konst. *Pastor bonus*, 116. punkts, § 2, AAS 80 (1988), 889. lpp.
- [73] [3] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 817. kan.; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 648. kan.
- [74] [4] Sal. Pāvils VI, *Sedula cura*, AAS 63 [1971], 665. u. s.; *Pont. Commissionis Biblicae Ratio Periclitandae Doctrinae*, AAS 67 (1975), 153. lpp.
- [75] [5] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 816. kanona § 2; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 650. kanons.
- [76] [6] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 810. kanona § 1, un 818. kanons.
- [77] [7] Sal. Vatikāna II koncils, dogm. konst. *Lumen gentium*, 25. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 183.–185. lpp.; Ticības doktrīnas kongregācija, instr. par teologu aicinājumu Baznīcā *Donum veritatis* (1990. g. 24. maijs): AAS 82 (1990), 1550.–1570. lpp.
- [78] [8] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 833. kanons, 7. p.
- [79] [9] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 152. kanons; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 942. kanons.
- [80] [0] Sal. Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 59. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 835. lpp.
- [81] [1] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 816. kanona § 1; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 648.–649. kanons.
- [82] [2] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 820. kanons.
- [83] [3] Sal. Vatikāna II koncils, dogm. konst. *Dei Verbum*, 24. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 493. lpp.
- [84] [4] Ticības doktrīnas kongregācija, instr. par teologu aicinājumu Baznīcā *Donum veritatis* (1990. g. 24. maijs): AAS 82 (1990), 1552. lpp.
- [85] [5] Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 10. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 439. lpp.; sal. Jānis Pāvils II, enc. *Veritatis splendor*: AAS 85 (1993), 1133. u. s. lpp.; Jānis Pāvils II, enc. *Fides et ratio*: AAS 91 (1999), 5. u. s. lpp.
- [86] [6] Sal. Vatikāna II koncils, dekl. *Ad gentes*, 22. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 633. lpp.
- [87] [7] Sal. Pontifikālā padome kristiešu vienotības veicināšanai, Direktorijs par principu un normu piemērošanu attiecībā uz ekumenismu: AAS 85 (1993), 1039. u. s. lpp.
- [88] [8] Sal. Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 15. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 417. lpp.

- [89] [9] Sal. Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 43. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 803. lpp.
- [90] [0] Sal. Pāvils VI, ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 19–20. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2012, 29.–30. lpp.
- [91] [1] Sal. Pāvils VI, ap. pamud. *Evangelii nuntiandi* 18. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2012, 29. lpp.; Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 58. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 833.–835. lpp.
- [92] [2] Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 10. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 451. lpp.
- [93] [3] Sal. Pijs XI, ap. konst. *Deus scientiarum Dominus*, Preambula: AAS 23 (1931), 241. lpp.
- [94] [4] Pijs XII, Ap. breve: AAS 42 (1950), 387. lpp.
- [95] [5] Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 10. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 449., 451. lpp.
- [96] [6] Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 10. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 451. lpp.
- [97] [7] Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 11. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 451. lpp.
- [98] [8] Sal. Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 62. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 841. lpp.
- [99] [9] Jānis XXIII, Uzruna, atklājot Vatikāna II koncilu: AAS 54 (1962), 792. lpp.; sal. Vatikāna II koncils, past. konst. *Gaudium et spes*, 62. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 841. lpp.
- [100] [00] Pāvils VI, vēstule *Le transfert à Louvain-la-Neuve* Luvēnas Katoļu universitātes rektoram 1975. gada 13. septembrī (*L'Osservatore Romano*, 1975. g. 22.–23. septembris); sal. Jānis Pāvils II, enc. *Redemptor hominis*, 19: AAS 71 (1979), 305. lpp.
- [101] [01] Sal. Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*, 11. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 451. lpp.
- [102] [02] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 833. kanons, 7. p.
- [103] [03] Sal. Pontifikālā padome kristiešu vienotības veicināšanai, Direktorijs par principu un normu piemērošanu attiecībā uz ekumenismu, 191. u. s.: AAS 85 (1993), 1107. u. s. lpp.
- [104] [04] Sal. Pontifikālā padome kristiešu vienotības veicināšanai, Direktorijs par principu un normu piemērošanu attiecībā uz ekumenismu, 192: AAS 85 (1993), 1107.–1108. lpp.
- [105] [05] Sal. Pontifikālā padome kristiešu vienotības veicināšanai, Direktorijs par principu un normu piemērošanu attiecībā uz ekumenismu, 195: AAS 85 (1993), 1109. lpp.
- [106] [06] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 1732.–1739. kanons; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 996.–1006. kanons; *Kanonisko tiesību kodekss*, 1445. kanona § 2; Jānis Pāvils II, ap. konst. *Pastor bonus*, 123, AAS 80 (1988), 891.–892. lpp.
- [107] [07] Sal. Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 13. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 417. lpp.; Pāvils VI, *Romani Sermonis*, AAS 68 (176), 481. u. s. lpp.
- [108] [08] Sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 816. kanona § 2; *Austrumu Baznīcu kanonisko tiesību kodekss*, 650. kanons.
- [109] [09] Sal. it īpaši Vatikāna II koncils, dogm. konst. *Dei Verbum*. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016,

470.–497. lpp.; dekr. *Optatam totius*. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 399.–429. lpp.

[110] [10] Sal. it īpaši Pāvils VI, vēst. *Lumen Ecclesiae* par sv. Akvīnas Tomu, 1974. g. 20. novembris, AAS 66 (1974) 673. u. s. lpp.; Katoliskās izglītības kongregācija, *De institutione theologica* (1976. g. 22. februāris); *De institutione canonistica* (1975. g. 1. marts); *De institutione philosophica* (1972. g. 20. janvāris); *De institutione liturgica* (1979. g. 3. jūnijs); *De institutione in mediis communicationis* (1986. g. 19. marts); *De institutione in doctrina sociali Ecclesiae* (1988. g. 30. decembris); *De patrum Ecclesiae studio* (1989. g. 10. novembris); *De institutione circa matrimonium et familiam* (1995. g. 19. marts).

[111] [11] Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*, 15. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 417. lpp.; sal. *Kanonisko tiesību kodekss*, 251. kan.

[112] [12] Sal. Vatikāna II koncils, dekr. *Optatam totius*. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 399.–427. lpp.; Vatikāna II koncils, dekl. *Gravissimum educationis*. – Rīga, *Vox Ecclesiae*, 2016, 433.–455. lpp.

[113] [13] Sal. jo īpaši Pāvils VI, vēst. par svēto Akvīnas Tomu *Lumen Ecclesiae*, 1974. g. 20. novembris, AAS 66 (1974), 673. u. s. lpp.; Katoliskās izglītības kongregācija, Cirkulārā vēst. par filozofijas studijām garīgajos semināros (1972. g. 20. janvāris); Jānis Pāvils II, enc. *Fides et ratio*: AAS 91 (1999), 5.–88. lpp.; Jānis Pāvils II, enc. *Veritatis splendor*: AAS 85 (1993), 1133. u. s. lpp.